

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html>

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

List za člane društva

Ur. Matjaž Zaplotnik
(matjaz.zaplotnik@siol.net)

Ljubljana, 1. februarja 2007
Letnik 11, št. 72

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika72.doc>

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika72.pdf>

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (e-verzija)

Člani Slavističnega društva Slovenije prejemaajo glasilo brezplačno.
Izdelek se ne prodaja. Naklada te številke je 780 izvodov.

Društvena obvestila in dopisi

Odprto pismo Upravnega odbora Zveze društev Slavistično društvo Slovenije

Spoštovani

predsednik Republike Slovenije gospod dr. Janez Drnovšek,
predsednik Državnega zbora Republike Slovenije gospod dr. France Cukjati,
predsednik Vlade Republike Slovenije gospod Janez Janša,
minister za javno upravo Republike Slovenije gospod dr. Gregor Virant,
minister za notranje zadeve Republike Slovenije gospod Dragutin Mate,
minister za zunanje zadeve Republike Slovenije gospod dr. Dimitrij Rupel,
minister za kulturo Republike Slovenije gospod dr. Vasko Simoniti,
minister za šolstvo Republike Slovenije gospod dr. Milan Zver,
minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Republike Slovenije gospod dr.
Jure Zupan,
vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu gospod Zorko Pelikan,
Svet za Slovence v zamejstvu pri Vladi Republike Slovenije.

Zveza društev Slavistično društvo Slovenije je na rednem občnem zboru, ki je potekal 6. oktobra 2006 v Zagrebu, izvolila za svojega predsednika prof. dr. **Mirana Košuto**, zamejskega Slovenca, slavista in slovenista iz Trsta, ki je formalno tuj, italijanski državljan. O tem, ali državni zakoni dopuščajo izvoliti zamejskega Slovenca kot »tujega državljana« na čelo društva, ki ima sedež v Republiki Sloveniji, se je vodstvo naše stanovske organizacije poprej posvetovalo z Upravno enoto Ljubljana in dobilo v začetku junija 2006 pritrdilen odgovor. Na tej podlagi je predlagalo prof. dr. Mirana Košuto za predsedniškega kandidata in Upravni odbor društva je predlog sprejel na svoji redni seji 23. junija 2006. Prof. dr. Miran Košuta je bil na oktobrskem občnem zboru nato tudi soglasno in statutarno zakonito res izvoljen za predsednika Zveze društev Slavistično društvo Slovenije.

V skladu z veljavnimi predpisi je Društvo potem vložilo 20. oktobra 2006 na Upravno enoto Ljubljana prošnjo za registracijo spremembe svojega zakonitega zastopnika, vendar je bila vloga zavrnjena z obrazložitvijo, da je prof. dr. Miran Košuta tuj državljan brez začasnega prebivališča v Republiki Sloveniji. S tem je bilo Društvu povsem onemogočeno normalno poslovanje, njegovemu predsedniku pa odvzeta zakonita pravica, da po 38. členu Društvenega pravilnika »zastopa Zvezo društev Slavistično društvo Slovenije pred organi in organizacijami v državi in v tujini«.

Številni posegi pri pristojnih oblasteh žal niso obrodili nikakršnega sadu, zato je Društvo začelo z dolgotrajnim in mučnim pridobivanjem predsedniku dejansko nepotrebnege začasnega prebivališča ter z urejanjem vseh spremljevalnih pogojev, ki jih za tujce predpisujeta v Uradnem listu 13. junija 2006 objavljeni *Zakon o društvih* in z njim povezani *Zakon o tujcih*. Med tem ostaja siceršnja dejavnost Zveze društev Slavistično društvo Slovenije do rešitve birokratskega zapleta hudo okrnjena, močno prizadeta in tudi gmatno oškodovana.

O nastalem primeru je Upravni odbor Zveze društev Slavistično društvo Slovenije razpravljal na seji 12. januarja 2007 in bil prisiljen ogorčeno ugotoviti:

- da so zamejski Slovenci dejansko diskriminirani pri prevzemanju uradnih funkcij in zadolžitav v Republiki Sloveniji;
- da pred nedavnim izglasovani *Zakon o društvih* spodbuja »k narodni [...] neenakopravnosti«, saj obravnava Slovence zunaj državnih meja kot povsem navadne tujce, in to celo v nasprotju z lastnim tretjim členom;
- da visokodoneči razglasi *Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja* o tem, kako so »Slovenci v zamejstvu in po svetu [...] enakovreden del enotnega slovenskega naroda« (5. člen) ter kako »Republika Slovenija omogoča in pospešuje vključevanje zamejskih Slovencev v družbeno in politično življenje matičnega naroda« (10. člen), predstavljajo zgolj papirnate puhlice, saj takšnih načel posamezni področni zakoni Republike Slovenije ne upoštevajo;
- da se država Slovenija kljub članstvu in plahnenju meja v Evropski zvezi obnaša do svojih v zamejstvih živečih in matici delujočih rojakov mačehovsko;
- da je Zveza društev Slavistično društvo Slovenije ta hip dejansko brez vodstva in v birokratskem primežu države samo zato, ker je z imenovanjem zamejskega Slovenca za svojega predsednika spoštovala in udejanjila skupni slovenski kulturni prostor.

Upravni odbor Zveze društev Slavistično društvo Slovenije zato poziva naslovnike pričujočega odprtega pisma in vse druge pristojne državne oblasti, naj se zavzamejo za pozitivno rešitev nastalega problema ter vseh z njim povezanih zakonskih vidikov, da bi bila zamejskim rojakom čim prej omogočena polnopravna soudeležba pri društvenem, družbenem in državnem življenju matičnega naroda v tvornem duhu Prešernove »Slovenš'ne cele«.

Ljubljana, 12. januar 2007

ODMEVI NA ZAPLETE, KER SI JE SLAVISTIČNO DRUŠTVO SLOVENIJE ZA PREDSEDNIKA IZVOLILO »TUJCA«

<http://www.vecer.si/vecer2007a/default.asp?kaj=3&id=2007020105168591> – v *Večeru*.

http://www.primorski.it/archivio/27_01_2007/KULTURA/KUL01.html – v *Primorskem dnevniku*.

http://www.rtv slo.si/modload.php?&c_mod=rtvoddaje&op=web&func=read&c_id=24477 – na TV-dnevniku; klikni posnetek 1. 2. 2007, intervju z Miranom Košuto je v zadnji četrtini posnetka. — *Miran Hladnik*, 3. feb. 2007

Morda se bo pri diskriminaciji zamejskih Slovencev kaj spremenilo, ko bo tudi za Slovenijo padla schengenska meja. — *Adrian Kert* <adrian.kert@mohorjeva.at>, 25. jan. 2007

Prof. dr. Marko Pavliha
poslanec in podpredsednik DZ RS

Ljubljana, 6. februar 2007

Državni zbor Republike Slovenije
g. France Cukjati,
predsednik Vlade Republike Slovenije

Zadeva: PISNA POSLANSKA POBUDA VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE

Spoštovani gospod predsednik,

v skladu z 248. členom Poslovnika DZ RS Vam pošiljam pisno poslansko pobudo za Vlado Republike Slovenije.

POBUDA

Slovenski vladi predlagam, da z ustreznimi zakonodajnimi spremembami in morebitnimi drugimi ukrepi odstrani vse upravne oziroma birokratske ovire za vzpostavitev enotnega slovenskega kulturnega prostora.

Zunaj meja Slovenije namreč živi okoli pol milijona slovenskih rojakinj in rojakov, kar ni zanemarljivo število, saj številka predstavlja kar četrtino našega usihajočega naroda. Zato smo odgovorni storiti vse, da z njimi obnovimo, ohranimo in izboljšamo stike, jim podamo prevečkrat umaknjene roké in jih ponovno prijazno povabimo v domovino, ki jih potrebuje – intelektualno in emocionalno. Danes morda ni več take ekonomske stiske, ki bi mlade silila v emigracijo, lahko pa jo do te odločitve privede želja po širšem, mednarodnem znanju, ki se lahko kaj hitro

sprevrže v trajni, usodni beg možganov. Seveda je dobro in smiselno, da si čim več ljudi ogleda svet okoli sebe in tako tudi lastno domovino uzre skozi drugače brušeno prizmo, ampak z željo, da bo vse to prispevalo k lepši prihodnosti in blaginji Slovenije.

Zato je pohvalno, da je Državni zbor Republike Slovenije v začetku lanskoletnega aprila končno sprejel Zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja, ki temelji na mednarodnopravnem načelu, da so narodne manjšine v Evropski uniji pomemben dejavnik sodelovanja med državami. Nanaša se tako na Slovence v zamejstvu kakor na druge izseljence po svetu, in skrb za njih je zdaj neločljiv in bistven del slovenske zunanje politike. Slovenija naj bi kot matična domovina sodelovala s Slovenci zunaj njenih meja zlasti na področju kulture, ohranjanja slovenskega jezika in izobraževanja, znanosti in šolstva, športa, gospodarskega in regionalnega sodelovanja, ter tudi nudila finančno pomoč. Omogočena je repatriacija oziroma priselitev tistih Slovencev, za katere se ugotovi, da se nahajajo v hudi gospodarski in politični krizi, ali so izpostavljeni različnim pritiskom ali pa lahko pripomorejo k razvoju in uveljavitvi naše države. Poglavitna nosilca sodelovanja med domovino in njenimi Slovenci v zamejstvu in po svetu sta Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Komisija Državnega zbora z identičnim imenom. Zakon prav tako predvideva dve posvetovalni telesi slovenske vlade, in sicer Svet za Slovence v zamejstvu in Svet za Slovence po svetu.

Ena od parlamentarnih strank se je nedavno odločila še za nadaljnjo potezo in predlagala spremembe ustave, ki bi omogočile dodatne pravice in štiri poslance slovenskim manjšinam, izseljencem in zdomcem. Navidezno se zdi, da je dovolj politične volje, toda potrebna je še pristna odgovornosti za čim širšo socialno vključevanje naših zamejcev, zdomcev in izseljencev v domovino. Praksa je žal povsem drugačna, vse preveč je disharmonije med napisanim in dejanskim.

Poglejmo konkreten primer.

Zveza društev Slavistično društvo Slovenija je na rednem občnem zboru 6. oktobra 2006 za svojega novega predsednika izvolila prof. dr. Mirana Košuto, uglednega zamejskega Slovence iz Trsta, pisatelja in večstranskega ustvarjalca, zlasti pa nosilca slovenistike na Filozofski fakulteti Univerze v Trstu. Na žalost je naš Zakon o društvih nekompatibilen z Zakonom o tujcih, kar pomeni, da profesor Košuta ne more opravljati funkcije zakonitega zastopnika slovenskega društva, ker je formalno tuj državljan brez stalnega ali začasnega prebivališča v Republiki Sloveniji (več v prispevku Petra Kolška z naslovom »So slovenski zamejci tujci?«, *Delo*, 1. februarja 2007, str. 13).

Še huje, zakon o društvih takorekoč spodbuja k narodni, jezikovni in kulturni neenakosti, saj obravnava Slovence zunaj meja kot običajne tujce, in to celo v nasprotju s 3. členom in seveda z omenjenim krovnim zakonom o odnosih

Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja. Ko je tajnica Slavističnega društva Slovenije, dr. Milena Mileva Blažič, urejala zadeve za novega predsednika, se je po njenih besedah soočila z »ozkosrčnimi zakoni in s še bolj ozkosrčnimi visokimi predstavniki ministrstev in upravnih enot, z državnimi sekretarji, veleposlaniki, dekani, višjimi referenti in nizkimi udarci«. Zveza društev Slavistično društvo Slovenije je zato tudi naslovila odprto pismo na predsednika republike, predsednika državnega zbora in nekatere ministre, v katerem je opozorila na pričujoči problem.

Kako torej uradni dušebrižniki skrbijo za enotni slovenski kulturni, predvsem jezikovni prostor, tudi onkraj državne meje, v kolikšni meri (ne)spoštujejo evropsko načelo prepovedi kakršnekoli diskriminacije, da o prostem pretoku ljudi niti ne govorimo?

Dejstvo je, da so zamejske Slovenke in Slovenci diskriminirani pri prevzemanju uradnih funkcij in zadolžitve v Sloveniji, kar ni prav oziroma je izjemno škodljivo za našo skupno prihodnost in obstoj! Danes lahko s ponosom rečemo, da nas ni »samo milijon«, temveč dva milijona in pol. Mar bomo jutri dopustili, da se bomo zopet omejili na minimum kulturnega preživetja? Meje niso zato, da nas omejujejo, ampak zato, da jih presežemo.

S spoštovanjem, **prof. dr. Marko Pavliha**

Po naročilu gospoda prof. dr. Marka Pavlihe, podpredsednika Državnega zbora RS, vam pošiljam pismo, ki je bilo naslovljeno na gospoda Pavliho (marko.pavliha@dz-rs.si). — **Valerija Jelič** <valerija.jelic@dz-rs.si>, 7. feb. 2007

Spostovani gospod podpredsednik drzavnega zbora!

Z velikim zanimanjem in zadovoljstvom spremljam Vaso pobudo za ureditev statusa Slovencev brez drzavljanstva v Republiki Sloveniji. Popolnoma se strinjam z Vaso oceno, da je 500.000 Slovencev ki živijo izven maticne drzave, velik intelektualni in humanisticni kapital, ki ga mora Slovenija tudi ustrezno koristiti. To pa je mozno le, ce se bodo uredile formalne zapreke, ki slej ko prej bremenijo enakopravno vkljucevanje zamejskih in zdonskih Slovencev v druzbeno-politicni ustroj v Republiki Sloveniji.

Enotna lista (EL), zbirna stranka koroskih Slovencev, se mocno trudi za cim bolj brezhibno cezmejno sodelovanje. Zelo koristno pri utrditvi pozicije zamejskih Slovencev bi gotovo bilo, ce bi nase strukture lahko posredovale razlicne prakse za mlade absolvente recimo na ministrstvih v Sloveniji ali izmenjavo studentov, sodelovanje sol itd. Problem so dostikrat tezavni procesi nostrifikacij spriceval, se vecji problem pa manjkajoce drzavljanstvo Republike Slovenije. Menim, da bi te ovire morali, sprico dejstva, da smo vsi v Evropski uniji in tudi ob sprejetem

Zakonu za Slovence v zamejstvu omiliti in s skupnimi močmi okrepti nemoten pretok informacij, znanja in humanističnih kapacitet preko meje.

EL se Vam za Vaso pobudo iskreno zahvaljuje in Vam zagotavlja vso podporo tudi z našim delovanjem v Svetu za zamejske Slovence. — **Vladimir Smrtnik**, predsednik Enotne liste <smrtnik@gmx.at>, 7. feb. 2007

V zvezi s »Košuto v zverinjaku«, kakor je Milena M. Blažič označila birokratske zaplete s predsedništvom Slavističnega društva, se je s pismom podpore oglasila SAZU, v *Sobotni prilogi Dela* 10. februarja 2007 pa je na to temo razmišljala **Alenka Puhar**. — **Miran Hladnik**, 12. feb. 2007

Sodelovanje Slavističnega društva Slovenije na volitvah v Državni svet RS

Poziv članom Slavističnega društva Slovenije

Letos se izteka tretji sklic Državnega sveta RS, v katerem kot kandidat Slavističnega društva Slovenije predstavlja interese vzgoje izobraževanja dr. **Zoltan Jan**. To sicer ni posebno hvaležna funkcija, je pa edina, ki je še ostala v zakonodajni veji oblasti in škoda bi bilo, če bi to mesto Slavistično društvo izgubilo. Najverjetneje bodo volitve razpisane zgodaj jeseni, zato je primerno, da se že sedaj začnemo pripravljati na zahtevna volilna opravila.

Upravni odbor Slavističnega društva Slovenije je na svoji seji 12. januarja 2007 sklenil, da pozove vse člane, naj predlagajo:

- kandidata za opravljanje te funkcije in
- elektorje, ki bodo v imenu Slavističnega društva Slovenije volili predstavnika interesov vzgoje izobraževanja v Državnem svetu RS.

Člane Slavističnega društva Slovenije ter pokrajinska slavistična društva prosimo, da svoje predloge za oboje funkcije sporočijo tajnici ali predsedniku Slavističnega društva Slovenije najkasneje do **15. aprila 2007**. Predlogi naj vsebujejo tudi kratko utemeljitev, ki naj vsebuje kratko predstavitev kandidata in njegov pristanek na kandidaturo, njegov poštni in e-naslov, telefon, podatke o zaposlitvi in izobrazbi.

Na posrednih volitvah v Državni svet RS se kot upravičenci vedno prijavi več stanovskih organizacij s področja vzgoje in izobraževanja, ki lahko predlagajo svoje kandidate za to funkcijo, na podlagi števila njihovih članov pa volilna komisija določi, koliko elektorjev ima vsak izmed teh priznanih predstavnikov interesov. Elektorje voli ali imenuje pooblaščen organ društva, ti pa nato uresničijo

volilno pravico članov društva na posrednih volitvah. Elektorji, ki volijo predstavnika interesov vzgoje izobraževanja, morajo biti zaposleni v osnovnih ali srednjih šolah. Elektorji volijo po svoji vesti na tajnih volitvah, njihova pravica pa je neprenosljiva (če se kateri ne udeleži volitev, društvo pač izgubi dragoceni glas).

Državni svet RS je nepopolni drugi dom parlamenta z omejenimi pristojnostmi. Sestavlja ga 40 svetnikov, ki so izvoljeni na posrednih volitvah (to je preko elektorjev) in predstavljajo lokalne interese, delodajalce, delojemalce, svobodne poklice, kmetijstvo, zdravstvo, socialo, kulturo, znanost, univerze ter vzgojo in izobraževanje. Mandat svetnikov traja pet let, funkcija pa se opravlja nepoklicno (državni svetniki ohranjajo prvotno zaposlitev in svoje dolžnosti na delovnem mestu). Več na spletni strani <http://www.ds-rs.si/>.

Zapisnik seje razširjenega Upravnega odbora Zveze društev Slavistično društvo Slovenije 12. januarja 2007

Seja se je začela 12. januarja 2007 ob 16.00 uri v sobi št. 521 na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

Prisotni člani UO in povabljeni: Miran Košuta (predsednik), Milena Mileva Blažič (tajnica), Helena Kenda (računovodkinja), Miran Hladnik, Zoltan Jan, France Novak, Alenka Šivic Dular, Zinka Zorko, Aleksander Bjelčevič, Marko Jesenšek, Blanka Bošnjak, Vesna Mikolič, Aleksandra Derganc, Andreja Žele, Klemen Lah, Vida Udovič Medved, Vlado Pirc, Senija Smajlagič, Alenka Prebičnik Šešel, Bojana Modrijančič Reščič, Klavdija Kranjc Jensterle, Breda Švara, Bojana Verdinek, Vlasta Jemec, Marija Leskovar, Klavdija Bračun Volčanšek, Miran Korošec, Sonja Starc, Marjana Hodak, Urška Jarnovič, Matjaž Zaplotnik, Andreja Musar in Maja Melinc.

Opričeli so se: Lojzka Bratuž, Viktor Majdič, Marko Stabej, Martina Orožen, Janez Dolenc in Mirko Križman.

Po uvodnem pozdravu in zahvali bivšemu predsedniku Miranu Hladniku in tajnici Marjani Lavrič za uspešno vodenje društva se je predsednik zahvalil za zaupanje, ki mu je bilo izkazano z izvolitvijo.

Računovodkinja Helena Kenda je podala finančno poročilo o kongresu v Zagrebu in seminarju za Cankarjevo tekmovanje na Vrhniki. Trenutno finančno stanje je dobro. Letni obračun bo narejen do konca marca. Opozorila je, da ima društvo ogromno dolžnikov in da bi bilo treba to v prihodnje urediti.

Dnevni red:

1. Predsedniško poročilo (Miran KOŠUTA);
2. Poročilo o Kongresu SDS v Zagrebu (Miran HLADNIK);
3. Poročila o delu sekcij v drugi polovici preteklega leta (kratki posegi predsednikov pokrajinskih društev in vodij sekcij);
4. Seminar za Cankarjevo tekmovanje na Vrhnikih in Cankarjevo tekmovanje (Vladimir PIRC, Klemen LAH);
5. Slavistična knjižnica: stanje in načrti (Zoltan JAN);
6. *Jezik in slovstvo* ter *Slavistična revija*: stanje in načrti (Matjaž ZAPLOTNIK, Urška JARNOVIČ, Andreja ŽELE);
7. Razno.

K 1. točki: Predsednik poroča o delu in pobudah, ki jih je udeležilo novo vodstvo od oktobrske izvolitve dalje. Seminar za CT je bil dobro obiskan in deležen odobravanja. Predsednik je opozoril na potrebo po novih prostorih društva. Kot možni rešitvi je izpostavil prostore Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik na Univerzi v Ljubljani in prostore ZRC SAZU. Društvo bi kljub temu ohranilo svoj uradni naslov na Aškerčevi 2.

Na sestanku, ki ga je sklical predsednik na FF v Trstu, je bil 10. januarja 2007 ustanovljen organizacijski odbor za pripravo Slovenskega slavističnega kongresa 2007. Kongres bo pod naslovom *Živeti mejo* potekal od 18. do 20. oktobra v Trstu. Delo je steklo, vendar je bilo doslej največ energije usmerjene v reševanje težavnega birokratskega zapleta v zvezi s Košutovo izvolitvijo. Kot zamejski Slovenec, brez stalnega oz. začasnega prebivališča v RS, naj bi po novem zakonu o društvih, ki je stopil v veljavo 13. junija 2006, ne smel biti zakoniti zastopnik društva. Skupaj z Mileno Milevo Blažič sta se zato pritožila na UE Ljubljana, ki je zavrnila registracijo spremembe društvenega zakonitega zastopnika. Hkrati sta se pritožila še na različne naslove, žal, brez uspeha. Miran Košuta je prebral Upravnemu odboru v razpravo odprto pismo, namenjeno pristojnim državnim oblastem. UO je odločitev Upravne enote Ljubljana obsodil in potrdil Košutove predloge.

Sklep: Pripravilo se bo novo različico pisma in jo poslalo v presojo ter dokončno redakcijo članom UO Alenki Šivic Dular, Marku Jesenšku in Zoltanu Janu. Nadaljevalo se bo tudi z iskanjem začasnega prebivališča za predsednika.

K 2. točki: Miran Hladnik je povedal, da je bil kongres v Zagrebu dobro obiskan (200 obiskovalcev). Odpiranje slovenističnega prostora navzven je bilo sicer tvegano početje, vendar je kongres presešel vsa pričakovanja. Tematika je bila osredinjena okoli lokalnih tem, sodelovali so tudi zagrebški kolegi. Podelilo se je častno članstvo Francetu Novaku. Kongres je s prihodom počastil tudi France Bernik. Uspel je tudi kulturni del programa. Kritika velja le medijem, ki so se poročanju o Slovenskem slavističnem kongresu v Zagrebu izogibali.

K 3. točki:

O delu pokrajinskih društev so poročali:

Bojana Verdinek (SD Koroška) – o organizaciji prireditve *V iskanju prave podobe Martina Krpana*, predstavitvi društva na TV, dobro obiskanem strokovnem srečanju slavistov in prijavi na razpis Občine Ravne;

Breda Švara (SD Koper) – o organizaciji literarnega večera z Alojzom Rebulo, predlogu, da Univerza na Primorskem podeli Rebuli naslov častnega doktorja, zadovoljivem finančnem stanju društva in velikem številu donatorjev;

Alenka Prebičnik Šešel (SD Celje) – o organizaciji literarnega večera z Andrejo Jezernik in Matejem Kranjcem, zadovoljivem finančnem stanju društva in organizaciji pogovora na temo Prešerna, ki ga bo društvo izvedlo 8. februarja s pomočjo mladinskega centra Celje;

Klavdija Kranjc Jensterle (SD Jesenice) – o prvem društvenem sestanku novembra, pripravah na CT, organizaciji ekskurzije na Koroško, članarini, ki jo je plačalo le 19 članov, pobudi za samostojno spletno stran SD Jesenice;

Danica Rangus (SD Dolenjske) – o organizaciji strokovne ekskurzije po Trubarjevi poti (35 učiteljem je ekskurzijo plačala šola), pripravah na CT, zadovoljivem finančnem stanju in pobudah za pridobitev novih članov.

Miran Korošec (SD Prekmurje in Prlekija) – o organizaciji literarnega večera »O panonskih književnih portretih«, pobudi za pridobitev novih članov, izdaji CD-ja ob kongresu v Lendavi, ki je društvo finančno izčrpala.

Marija S. Leskovar (SD Ljubljana, slavisticnodrustvo.lj@guest.arnes.si) – o novi spletni strani ljubljanskega društva, oprostitvi kotizacije za devetošolce za CT, ki je društvo veliko stala, in dejstvu, da številni člani plačujejo članarino dvakrat, bodisi ZD SDS bodisi SD Ljubljana.

Tatjana Hafner (SD Posavje) – o izvolitvi nove predsednice in povabilu vsem okoliškim ravnateljem k članstvu v SD Posavje.

Blanka Bošnjak (SD Maribor) – o organizaciji predavanja, izidu Toporišičevega zbornika *Jezikovna predanost* pri zbirki Zora in tiskovni konferenci.

Bojana Modrijančič Rešič (SD Nova Gorica) – o organizaciji dveh sestankov in pripravi na CT.

Poročila o delu društvenih sekcij:

Alenka Šivic Dular je povedala, da bo poročilo zasedanja Slovenskega Slavističnega komiteja izšlo v *SR* in da se je na prihodnji Mednarodni slavistični kongres prijaviło dvanajst referentov iz Slovenije. Povzetek je treba poslati do

konca aprila. Kongres bo v Skopju. Prijavljene teme morajo biti v zvezi z jezikoslovjem in zanimive vsaj za sva slovanska jezika.

Marko Jesenšek je sporočil, da se je PeF Maribor po dolgih desetletjih preoblikovala v FF Maribor (v povezavi z drugimi oddelki šteje 400 slovenistov).

Zoltan Jan je opozoril UO, naj izbere in potrdi kandidate društva za izvolitev v Državni svet. Kandidati bodo prek javnega vabila članom najprej evidentirani in nato izbrani na naslednji seji UO SDS.

Vesna Mikolič iz FHŠ Koper je poročala, da je ekskurzija *Od Vergerija do Trubarja* dobro uspela. Upajo, da bo postala tradicionalna. Imeli so tudi predstavitev 4. zvezka ZD Primoža Trubarja.

K 4. točki:

Vlado Pirc, koordinator Tekmovanja za Cankarjevo priznanje, je upravni odbor seznanil s potekom letošnjega seminarja za mentorje tekmovanja. Seminar je potekal 23. 11., 24. 11. in 1. 12. 2006. Obiskalo ga je 300 mentorjev. Mentorji so seminar sprejeli z odobravanjem, po e-pošti so poslali številne pohvale. Gradivo za mentorje je na spletni strani Zveze društev SDS. Glavna očitka mentorjev glede Tekmovanja za CP sta, da je seminar za mentorje (oziroma šole) predrag in da imajo dijaki premalo možnosti za zlato nagrado. Po načrtih Ministrstva za šolstvo naj bi prišlo do sprememb v tekmovanju – 10 % srebrnih, 2 % zlatih nagrad.

Klemen Lah, koordinator festivalskega dela Tekmovanja za CP, je povedal, da je festival zelo dobro uspel in da so bili odzivi udeležencev pozitivni.

Sklep: Imenovana je delovna skupina za prenovu CT, v katero so vključeni Zoltan Jan, Klemen Lah, Marija Leskovar, Vlado Pirc, Alenka Prebičnik Šešelj, Klavdija Jensterle, Maja Melinc in drugi sodelovanja voljni člani. Skupina se bo sestala na prvi seji v petek, 19. januarja 2007.

K 5. točki:

Zoltan Jan je poročal, da je pri Slavistični knjižnici izšla knjiga Kozme Ahačiča – *Izvirne slovenske pesmi Jovana Vesela Koseskega*. Medtem je izšlo tudi delo Martine Ožbot *Prevajalske strategije in vprašanje koherence ob slovenskih prevodih Machiavellijevega Vladarja*. Glede nadaljnjih del v programu pa morajo avtorji kandidirati za sredstva.

JiS: Tehnično uredništvo je namesto Matjaža Zaplotnika prevzela Urška Jarnovič.

SR: Andreja Žele je poročala, da je izšlo pet števil – dve redni, dve jubilejni (Zadavec, Paternu) in ena posebna (Toporišič). Finančno se je reviji dobro izšlo.

Prijavili so se na razpis Ministrstva za kulturo za triletno financiranje 2006, 2007 in 2008.

Zapisnik je sestavila **Maja Melinc** (maja.melinc@guest.arnes.si).

Vabilo na izredni občni zbor SD Ljubljana

Spoštovane članice in člani Slavističnega društva Ljubljana! Vabim vas na izredni občni zbor SD Ljubljana, v sredo, 14. februarja 2007, ob 17. uri v učilnici 126, Šolski center Ljubljana, Aškerčeva 1, Ljubljana.

Dnevni red:

1. Poročilo o delu SDL v letu 2006;
2. Zakon o društvih – novosti;
3. Spremembe in dopolnitve temeljnega akta SD Ljubljana;
4. Cankarjevo tekmovanje, ustanovitev organizacijskega odbora za CT;
5. Razno.

Prosim, da mi po e-naslovu slavisticnodrustvo.lj@guest.arnes.si potrdite svojo udeležbo na občnem zboru in hkrati s tem posredujete svoj e-naslov, prek katerega vam pošljem gradivo. — **Marija S. Leskovar**, predsednica SD Ljubljana
<slavisticnodrustvo.lj@guest.arnes.si>, 29. jan. in 5. feb. 2007

Slovenski slavistični kongres 2007

Letošnji Slovenski slavistični kongres bo potekal od 18. do 20. oktobra v Trstu. Pod naslovom *Živeti mejo* bo v sozvočju s svojo manjšinsko in primorsko umeščenostjo obravnaval predvsem vlogo Trsta, italijanskega zamejstva in širše Primorske pri oblikovanju slovenske jezikovne, literarne, kulturne in nacionalne biti, poglobil bo problemska vozlišča slavistike in slovenistike v stičnem, multikulturnem položaju ter počastil 400-letnico izdaje prvega italijansko-slovenskega slovarja. Referati bodo zato vsebinsko osredinjeni na štiri tematske sklope:

- Živeti mejo (dileme tržaške, zamejske in primorske multikulturnosti);
- Slovenska književnost v stiku (multikulturni aspekti slovenske književnosti v Italiji in na Primorskem, slovensko-italijanski književni stiki in prevodi, slovensko-italijanska primerjalna veda);

– Slovenski jezik v stiku (teorija in praksa učenja in poučevanja slovenščine v dvo- in večjezičnem prostoru);

– Slavistika in slovaropisje v stiku (slavistična medkulturnost, dosežki in zagate slovensko-italijanske ter italijansko-slovenske leksikografije).

Če hočemo za organizacijo znanstvenega sestanka in izdajo zbornika pridobiti državno subvencijo, moramo že v prihodnjih dneh oblikovati dokončni program z imeni referentov in naslovi referatov. Prosim vas torej za nemudno prijavo referatov v okviru enega izmed naštetih tematskih sklopov. Največje možno število referatov je trideset, zato se že odslej priporočam za razumevanje, če bo moral programski odbor kongresa izbirati med prijavami. Referentom, ki jih ne bo mogoče vključiti v osrednji program, bomo poskusili omogočiti predstavitev raziskav v okviru vzporednih sekcij ali okroglih miz. Ker bodo ob predavanjih predstavljene tudi slavistične in slovenistične strokovne publikacije, vabim vse zainteresirane avtorje k njihovi prigrisatvi. Rok za oddajo prijav je **15. februar 2007**. Prijave z vsemi potrebnimi podatki (ime, priimek, delovno mesto, e-naslov, telefon, naslov referata oz. publikacije, ki jo želite predstaviti, izvleček referata oz. opis publikacije (300–900 znakov)) pošljite na e-naslov kosuta@units.it. Rok za oddajo celotnega besedila referata (največ 30.000 znakov) je **15. maj 2007**. — *Miran Košuta*, predsednik Slavističnega društva Slovenije <kosuta@units.it>

18. primorski slovenistični dnevi

Letošnji primorski slovenistični dnevi, tradicionalno strokovno srečanje primorskih slovenistov z obeh strani meje, bodo potekali 12.–14. aprila 2007 v Devinu z osrednjima temama *Mit Lepe Vide v književnosti* in *Od Alasia do Štenca*. Na srečanju bomo razmišljali o morda najlepšem, večplastnem in univerzalnem mitu slovenske literature ter obeležili pomemben razvoj slovarja na Slovenskem. Vse, ki vas predpisani temi zanimata ali se z njima že ukvarjate, vabimo, da svoj teoretski ali didaktični prispevek, povezan s šolsko prakso, prijavite in ga s kratkim izvlečkom (do 250 besed) pošljete do **28. februarja 2007** na e-naslov veratuta@tiscali.it ali ssmailagic@siol.net oziroma po običajni pošti na **Senija Smajlagič**, Sončna pot 6, 6310 Izola. 18. primorske slovenistične dneve bo organiziralo Slavistično društvo Trst–Gorica–Videm v sodelovanju s SD Koper in SD Nova Gorica. Prijazno vabljeni k sodelovanju. — *Senija Smajlagič* (Meddruštveni odbor PSD) in *Vera Tuta* (predsednica SD Trst–Gorica–Videm), <ssmailagic@siol.net> in <veratuta@tiscali.it>, 10. jan. 2007

Ljudje

V Pragi je 25. decembra 2006 v starosti 82 let umrl dr. **František Benhart**, prevajalec in ambasador slovenske kulture na Češkem, dobitnik Pretnarjeve nagrade (2005) in Lavrinove diplome. Od leta 1957 let je češko javnost sistematično seznanjal s slovensko književnostjo: večino prevodov iz slovenščine je naredil prav on (več kot 70 knjig proze). Veliko je prevajal prozo in poezijo: prevedel je Kosmačev *Pomladni dan* in *Tantadruja*, nekatere knjige Bena Zupančiča, Mire Mihelič ... V devetdesetih letih je veliko prevajal slovensko poezijo. Izdal je več antologij slovenske poezije, v knjižni obliki je tudi objavil stilistično izbrušene prevode Tomaža Šalamuna, Aleša Debeljaka, Toneta Pavčka, Aleša Štegra, Jožeta Udoviča ... Češki kulturi je predstavil Draga Jančarja kot prozaista in esejista. Izdajal je tudi literarne kritike o češki in slovenski književnosti (*Bralnica in druge neprimernosti*, 1984). Zelo osebno napisani in duhoviti so njegovi potopisi (*Sijajen dan ob reki*, 1996). Nesebično je tudi pomagal mladi generaciji prevajalcev na Češkem. Njegova smrt pomeni za slovensko kulturo na Češkem in v Sloveniji nenadomestljivo izgubo.

Slovenisti iz Inštituta za slavistiko in vzhodnoevropske študije Karlove Univerze v Pragi bodo 15. januarja 2007 v prostorih Slavistične knjižnice Filozofske fakultete organizirali literarni večer, posvečen njegovemu spominu. — **Alenka Jensterle Doležal** <dolezalova.l@volny.cz>, 9. jan. 2007

Martina Orožen je sporočila, da je 25. septembra 2006 na Češkem umrla dr. **Helena Polaková**, ki je bila lektorica za češki jezik na Oddelku za slovanske jezike in književnosti FF, in sicer od štud. leta 1976/77 do 1984/85 in od 1992 do 1997. S svojim delom in vzgledom je vplivala na več generacij ljubljanskih slovenistov in slavistov in jih navdušila za študij češkega jezika, književnosti in kulture. — **Anka Sollner** <Anka.Sollner@ff.uni-lj.si>, 30. jan. 2007

[<http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri69/target13.html>] – Polaková je na fotografiji iz leta 1978 na sredini. — **Miran Hladnik**

V okviru studija teologije na zenevski univerzi pripravljam seminarsko nalogo o Georgesu Bataillu *Erotika in kristijanizem: priznavanje življenja v smrti?*. Poslušalcem jo bom predstavila jutri. In ker ne morem izven svojih slovenskih korenin, jim bom prebrala tudi par prevodov v slovenscino (bog jim pomagaj, ce ne bojo razumeli! – ostalo bo v francosini). Prevajalec – Andrej Medved. A ne vem, od kod so te pesmi. Ce mi kdo od vas lahko pomaga, bi bilo moje delo bolj »akademsko utemeljeno«. Hvala in lep pozdrav, — **Duša Zgonec Hibon** <dusahibon@yahoo.fr>, 25. jan. 2007

Odgovor v zvezi z vprašanjem **Duše Zgonc Hibon**: Andrej Medved je pri svoji založbi Hyperion izdal razprave G. Batailla (*Hegel, smrt in žrtvovanje*, 2006, gl. tudi <http://izum.cobiss.si/>) v prevodu Jane Pavlič. Andreja Medveda je mogoče najti na Kettevi 1, 6000 Koper. — **Helga Glušič** <helga.krisper@volja.net>, 25. jan. 2007

Iščejo se recenzenti za sveže slovenistične (literarnovedne in jezikoslovne) publikacije, ki jih oglašajo *Slovlit*, *Kronika*, *Slavistična revija*, *Jezik in slovstvo* ali druge publikacije, ali pa jih celo nihče ne oglašja in jih je vendarle treba predstaviti javnosti. Za novitete v mariborski zbirki Zora glej <http://www.pfmb.uni-mb.si/sld/>, za publikacije Slavističnega društva Slovenije <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/slaknj.html>, za ostalo arhiv *Slovlit*a za lansko leto <http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/2006/date.html>. Posebej priporočam, da se za objavljanje strokovnih recenzij odločate podiplomski študenti, saj boste reference krvavo potrebovali pri prošnjah za neposredni prehod na doktorski študij. In tudi sicer. Prebrati morate knjige, če sodijo na področje vašega interesa, v vsakem primeru – zakaj ne bi ob tem mimogrede zapisali še svojih kritičnih vtisov? Oglasite se prosim z izrazi svoje pripravljenosti ali s konkretnimi predlogi urednikom naštetih publikacij. — **Miran Hladnik**, 16. jan. 2007

Dragi kolegi, da za znanstvene objave večinoma ne dobimo honorarja, smo se nekako navadili, pričakujemo pa honorar za objave v revijah brez znanstvenega statusa in v množičnem tisku. Čeprav v isti žakelj sodijo tudi radijske in televizijske oddaje, vam nastopov tam največkrat ne bodo honorirali. Argumenti za tako ravnanje so različni: da vodstvo novinarju ni dalo na razpolago sredstev, ker je taka uredniška politika, ker je nastop v interesu nastopajočega, njegove institucije ali stroke, ki jo zastopa, ker se izjave pač ne plačujejo ipd. Novinarska jaga za ekspresnimi zastojkarskimi izjavami se okrepi zlasti okrog pisateljskih jubilejev in kulturnih praznikov in že moti redno strokovno delo. Mogoče bi lahko pomagali urediti situacijo tako, da bi za božji lon nastopali le takrat, kadar novinarje sami pokličemo (tiskovne konference, peticije, odprta pisma, otvoritve, konference, simpoziji, kongresi ...), sicer pa pred nastopom vljudno zaprosili za avtorsko pogodbo. Ali pa smo za javno pozornost tako zelo zainteresirani in od nje odvisni, da smo se v vsakem primeru pripravljene podrediti nareku medijev? — **Miran Hladnik**, 1. feb. 2007

Kronika vabil, prireditev, predstavitev, dogodkov (večina jih je že mimo)

Slovensko društvo za primerjalno književnost (<http://www.zrc-sazu.si/sdpk>) vabi na predavanje in ponovoletno zabavo. Predavanje **Tomaža Toporišiča** *Kriza dramskega avtorja v gledališču osemdesetih in devetdesetih let dvajsetega stoletja*

bo v dvorani Zemljepisnega muzeja, Gosposka ulica 16, v sredo, 10. januarja 2007, ob 19.00.

Tomaž Toporišič (1962) je dramaturg, esejist, teatrolog in kritik. Magistriral in doktoriral je na ljubljanski Filozofski fakulteti pri prof. **Ladu Kralju** na temi *Razmerje med tekstom in uprizoritvijo v slovenskem gledališču 1969–1994 ter Kriza dramskega avtorja v gledališču osemdesetih in devetdesetih let dvajsetega stoletja*. V zadnjem desetletju se je intenzivno ukvarjal s teorijo in prakso sodobnega gledališča, med letoma 1997 in 2003 je bil programski direktor SMG. Soustanovil je festival sodobnih odrskih umetnosti Exodos. Je generalni sekretar slovenskega centra Mednarodnega inštituta mediteranskega gledališča. Leta 2004 je v ediciji Transformacije revije *Maska* izšla njegova knjiga *Med zapeljevanjem in sumničavostjo, razmerje med tekstom in uprizoritvijo v slovenskem gledališču druge polovice XX. stoletja*. — **Matjaž Zaplotnik** <matjaz.zaplotnik@siol.net>, 9. jan. 2007

16. balkanistična in južnoslavistična konferenca se bo dogajala v Banff Park Lodge (Banff, Kanada) 1.–4. maja 2008. Organizator poziva k prijavi jezikoslovnih, literarnovednih, kulturoloških in folklorističnih referatov. Rok je letos zaradi financiranja zelo zgoden: najpozneje do **15. aprila 2007**. Prijave s povzetkom (ena stran s predstavitvijo problema, metod in rezultatov), z eno stranjo dolgim življenjepisom in s kontaktnimi podatki pošljite na omladeno@ucalgary.ca. Da bi bila presoja prijavljenih lahko anonimna, naj stran s povzetkom ne vsebuje avtorjevih podatkov. Sklep o izboru bodo poslali do srede maja 2007. — **Tom Priestly**, University of Alberta <tpriestl@shaw.ca>, 9. jan. 2007

Ustanova Velenjska knjižna fundacija, 03-regijski odbor Društva slovenskih pisateljev in Asociacija Velenika razpisujejo ob svetovnem dnevu poezije 2007 veličastno pesniško nagrado ČAŠA NESMRTNOSTI 2007 za sto vrhunskih slovenskih verzov. Prvo čašo nesmrtnosti je leta 2006 v Laškem prejel pesnik **Andrej Medved**, nominiranci pa so bili: **Marko Kravos**, **Tone Peršak**, **Andraž Polič** in **Ivo Svetina**.

Največ deset pesmi (skupaj sto verzov), napisanih v slovenskem jeziku, opremite s šifro, priložite zalepljeno kuverto s sklicno šifro in podatki o avtorju in jih v treh izvodih (v eni kuverti) pošljite do 8. februarja 2007 na naslov: Velenjska knjižna fundacija, Kopalniška 3, 3320 Velenje (z napisom pošiljateljeve šifre na zadnji strani, na prednji strani pa: »ne odpiraj – RČN 07«). Pesniška akademija s predstavitvijo nominirancev in podelitvijo častne nagrade bo ob svetovnem dnevu poezije (na prvi pomladni dan) 21. marca 2007 v Velenju. Organizatorji bodo povabili k javni predstavitvi/prazničnemu branju pesmi tri slovenske pesnike, ki jih bo izbrala/nominirala tričlanska umetniško-strokovna žirija in med nominiranci – na sami pesniški akademiji v sodelovanju s štirimi uglednimi predstavniki kulturno-umetniške javnosti – izbrala nagrajenca. Nagrada je častna, izkazana z nagradno umetniško skulpturo in listino, lahko pa je tudi denarna, če tako možnost

dogovorijo organizatorji in pokrovitelji. Informacije: kplza@velenika-stropnik.si. — *Akademija Poetična Slovenija* <lektoriks@velenika-stropnik.si>, 10. jan. 2007

Spoznajmo Rusijo, spoznajmo se v ruščini! Bi radi поблиže spoznali Rusijo, njeno bogato tradicijo in se hkrati naučili nekaj uporabnih fraz v ruskem jeziku? Center ruskega jezika Ruski ekspres vas vabi na večer Spoznajmo Rusijo, spoznajmo se v ruščini! Morda malce drugačnega in nenavadnega. Zakaj drugačnega? Ker bo drugi del Ruskega večera potekal v obliki praktične delavnice s poučnimi in zabavnimi vsebinami. Kdaj? Četrtek, 18. januarja 2007, ob 17. uri. Kje? Dvorana Slovenske knjižnice, Einspielerjeva 1, Ljubljana. Trajanje? 2–2,5 uri. Kotizacija? Vstop je prost. Več informacij in prijava na <http://www.ruski-ekspres.com/>. Večer bo potekal v slovenščini. — *Slovanska knjižnica* <slovanska.knjiznica@guest.arnes.si>, 11. jan. 2007

V knjižnici dr. Toneta Pretnarja (Balos 4, Tržič) bomo v torek, 16. januarja 2007, ob 19. uri predstavili faksimile prvega slovenskega bontona z naslovom *Olikani Slovenec*. Leta 1868 ga je napisal duhovnik in domoljub Ivan Vesel Vesnin, predstavila pa ga bo urednica **Minka Cvetek**. — *Špela Jerala* <spela.jerala@guest.arnes.si>, 12. jan. 2007

V torek, 23. 1. 2007, ob 19.00 Klub slovenskih študentk in študentov na Dunaju v svojih prostorih (Mondscheingasse 11, 1070) vabi na zelo aktualno razpravo *Krajevni napisi na Koroškem – neskončna zgodba*. Kot diskutantje so najavljeni **Lojze Wieser**, **Albert Reiterer**, **Willi Langthaler** idr. — *Janez Stergar* <janez.stergar@guest.arnes.si>, 15. jan. 2007

Historični seminar ZRC SAZU vabi na predavanje Feministične kritike multikulturalizma. Predaval bo **Milan Mesić**, redni profesor sociologije na Filozofski fakulteti v Zagrebu, kjer že vrsto let predava in raziskuje migracije, etnične študije, multikulturalizem in družbena gibanja. Avtor bo predstavil tri različne kritike multikulturalizma. Najdlje bo tekla beseda o tretji kritiki, ki dokazuje, da multikulturalizem v svojih prizadevanjih za skupinske pravice zanemarja interes žensk, še več, da celo spodkopava dosežke emancipacije žensk na Zahodu. Predavanje bo v četrtek, 18. januarja 2007, ob 11.30 v Mali dvorani ZRC SAZU, Novi trg 4, 2. nadstropje. Predavanje bo v hrvaškem jeziku. — *Vladka Tucovič* <tutorka.sln@email.si>, 14. jan. 2007

Oddelek za slovenistiko UP FHŠ Koper organizira 18. januarja 2007 strokovno ekskurzijo *Od Vergerija do Trubarja*, ki naj bi postala tradicionalna ekskurzija Oddelka za slovenistiko UP FHŠ Koper. Namenjena je odpiranju novih pogledov na Primoža Trubarja kot utemeljitelja slovenske književnosti, pri čemer bo izpostavljen ne toliko poznan dialog slovenskega protestantizma z zahodnim, mediteranskim prostorom. Posebnost ekskurzije je tudi v tem, da bo poleg poučne note študentom omogočena aktivna interakcija z okoljem. Poleg tega, da bodo udeleženci ekskurzije pridobili nova znanja, bodo tudi sami prinesli okolju, ki ga

bodo obiskali, nove poglede oziroma predstavili nekatere dejavnosti koprške slovenistike. Tako bomo na pot krenili v dopoldanskem času z Vergerijevega trga v Kopru. Ob Vergerijevem spomeniku bo **Jonatan Vinkler** predstavil življenjepis tega koprškega škofa in njegovo sodelovanje s Trubarjem. Med postankom na Socerbu bo s pogledom na Trst govor o Trubarjevem sodelovanju s tržaškim škofom Bonomom in njegovem delovanju v Trstu. Nato si bomo v Ljubljani pod vodstvom **Igorja Grdine** ogledali stari del mesta. Ob 12. uri pa bo v prostorih Slovenske matice na Kongresnem trgu 8 organizirana novinarska konferenca, katere namen je na kratko predstaviti ekskurzijo in Oddelek za slovenistiko UP FHŠ Koper, hkrati pa javnosti predstaviti 4. zvezek *Zbranih del Primoža Trubarja* urednika Jonatana Vinklerja. Pot se bo nadaljevala proti Raščici pri Velikih Laščah, kjer si bomo ogledali Trubarjevo domačijo s poudarkom na spominski hiši, kjer so na ogled Trubarjevi rokopisi in najstarejši primerki slovenske tiskane besede. — **Vesna Mikolič** <Vesna.Mikolic@zrs.upr.si>, 17. jan. 2007

Na štirinajstih *Mladih rimah*, ki bodo v četrtek, 25. januarja 2007 ob 21. uri v Menzi pri koritu na Metelkovi, bodo svoje pesmi brali **Barbara Jurša, Bojana Kenda, Petra Jordan, Patricija Dodič – Patra** in **Veronika Dintinjana**. Gost večera bo **Esad Babačić**. — **Veronika Dintinjana**, KUD Kentaver <kentaver@gmail.com>, 19. jan. 2007

27. januarja 2007 bo v kioskih na voljo prva številka novega mesečnika za avtonomno mišljenje *Arzenal*. Na predvečer uradnega izida, v petek, 26. januarja 2007 ob 20. uri, vas vabimo na otvoritveno zabavo v Staro elektrarno (Slomškova 18, Ljubljana). Z *Arzenalom* ustvarjamo svež prostor za dobre, pogumne, nekonformistične in emancipirane razmisleke o družbi in kulturi. Nastanek novega časopisa je ob svoji 25. obletnici obstoja spodbudil ZRC SAZU. Vabi uredništvo časopisa *Arzenal*: **Marija Zidar**, glavna urednica, in **Oto Luthar**, odgovorni urednik in direktor ZRC SAZU. — **Vladka Tucovič** <vladka.tucovic@guest.arnes.si>, 23. jan. 2007

Blapis (revija o jeziku in jezikoslovju) vabi k sodelovanju vse jezikovne navdušence. Prenovljena revija bo združevala tako strokovnost kot tudi poljudno znanost, povezano z jeziki. Tema naslednje številke bodo stiki v jeziku. Ob tej priložnosti revija razpisuje tri natečaje:

- natečaj za najboljšo skovanko, ki bi nadomestila besedno zvezo 'jeziki v stiku';
- natečaj za najboljšo skovanko, ki bi nadomestila besedno zvezo 'stiki v jeziku';
- natečaj za izvirno pesniško obliko (in pesem, napisano v tej novi obliki), pri kateri bodo pesniška sredstva temeljila na stikih glasov, morfemov, besed in sintaktičnih vzorcev.

Uredništvo sprejema prispevke in ideje na e-naslovu blapis@googlegroups.com do **18. februarja 2007**. — **Matjaž Zaplotnik** <matjaz.zaplotnik@siol.net>, 23. jan. 2007

Historični seminar ZRC SAZU vabi na predavanje *Čas slovensko-hrvaške 'brezmejnosti' – Vidiki slovensko-hrvaške meje v 19. stoletju in na začetku 20. stoletja*. Predaval bo **Marko Zajc**.

Pisalo se je leto 1875. Josip Jurčič, urednik *Slovenskega naroda*, je odkritosrčno zapisal, da sta »hrvatsko' in 'slovensko' dva dijalekta, pa prav za prav jeden in isti jezik. [...] Pa tudi znanostno se ne da dokazati, kje se slovensko neha in kje hrvatsko ali srbsko začne.« Še več: »imenovanje 'slovensko' je prav za prav generalno ime [...] kakor slovansko«. Ironično rečeno, tudi danes se ne ve, kje se slovensko neha in hrvaško začne. Toda v popolnoma drugačnem kontekstu. V publicistiki tostran in onstran Kolpe se veliko razpravlja o zgodovini odnosov med Slovenci in Hrvati, še zlasti v 19. in 20. stoletju. Pri tem pa se večkrat pozablja na otroško preprosto vprašanje: kakšno je bilo dojemanje slovensko-hrvaške razmejitve v preteklosti?

Marko Zajc je študiral zgodovino in sociologijo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je na Oddelku za zgodovino leta 2003 magistriral z nalogo *Problem slovensko-hrvaške meje v 19. stoletju (Žumberško vprašanje)*, leta 2006 pa doktoriral z disertacijo *Slovensko-hrvaški odnosi s posebnim ozirom na slovensko-hrvaško mejo 1830–1918*. Od leta 2005 je zaposlen kot mladi raziskovalec na Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani. Od leta 1999 do 2004 je na Radiu študent ustvarjal poljudnoznanstveno radijsko oddajo o zgodovini vsakdanjega življenja z naslovom *Kocine zgodovine*. Objavlja v zgodovinskih znanstvenih publikacijah, pa tudi v osrednjih tiskanih medijih in na Radiu Slovenija. — Predavanje bo v torek, 30. januarja 2007, ob 11. uri v Mali dvorani ZRC SAZU, Novi trg 4, 2. nadstropje. — **Vladka Tucovič** <vladka.tucovic@guest.arnes.si>, 25. jan. 2007

Slovensko kulturno središče Planika v Kanalski dolini, Zveza slovenskih kulturnih društev, Italijanska unija v sodelovanju z Gorsko skupnostjo za Guminsko, Železno in Kanalsko dolino, Občino Rezija, Občino Naborjet-Ovčja vas in Občino Trbiž vljudno vabijo na predstavitev projekta *Pesniki dveh manjšin/Poeti di due minoranze* v soboto, 27. januarja 2007, ob 17. uri v Beneški palači v Naborjetu v Kanalski dolini. Sodelujeta avtorja antologije **Miran Košuta** in **Elis Deghenghi Olujić**. Sledi projekcija video-mozaika in otvoritev fotografske razstave.

V ponedeljek, 29. januarja 2007, ob 19.00 Zveza slovenskih organizacij na Koroškem vabi v celovski Kulturni center »Haček« na programsko razpravo ob predavanju **Brigitte Busch** *Slovenščina na Koroškem: jezik narodne skupnosti ... v vedno večji meri ne samo*. — Oboje poslal **Janez Stergar** <janez.stergar@guest.arnes.si>, 26. jan. 2007

7. strokovno posvetovanje Bralnega društva Slovenije: *Stopenjskost pri usvajanju pismenosti – za postopen pouk bralne pismenosti na vseh ravneh šolanja* (Filozofska fakulteta v Ljubljani, 7. september 2007).

Vzgoja vsestransko razvite pismenosti in še zlasti bralne pismenosti je proces, ki ga je treba sistematično načrtovati in izvajati od predšolskega obdobja v vrtcih do konca šolanja. Člane bralnega društva skupaj z drugimi zainteresiranimi vabimo na posvetovanje in k iskanju odgovorov na vprašanja, katere oblike branja, katere bralne strategije in besedila uvesti na posameznih ravneh izobraževanja, kako sistematično organizirati pouk pismenosti za vsa leta šolanja, kako ugotavljati raven pismenosti pri učencih, kako reševati vprašanje različnih ravni pismenosti pri učencih in pri pouku, kako poskrbeti za učinkovito pedagoško in individualno motivacijo in potrebno pozitivno podporo učencem pri razvijanju bralne pismenosti, kako pomagati učencem, ki se vključujejo v šolo brez predšolske domače spodbude ali z drugimi domačimi jeziki, kako preprečiti pošolski upad pismenosti pod raven funkcionalne pismenosti, kako učence pripraviti na pošolsko ohranjanje in samostojno nadgrajevanje pismenosti in kako mlade usmeriti k razvijanju pismenosti v dveh ali treh jezikih, kar terja delovanje v EU.

K razpravi vas vabimo v želji, da bi vsi skupaj vsem slovenskim učencem v letih njihovega šolanja trajno omogočali razvoj višje in učinkovitejše pismenosti. Prijavite se do **15. februarja 2007** s povzetkom v dolžini 200 besed in drugimi potrebnimi podatki na **Vidi Gomivnik Thuma**, Poljanska 28, 1000 Ljubljana. K sodelovanju vabimo tudi vse, ki imate izkušnje in zamisli, kako skrbeti za vseživljenjsko rast in ohranjanje bralne pismenosti za celotno populacijo. — **Meta Grosman**, predsednica BDS <Meta.Grosman@ff.uni-lj.si>, 26. jan. 2007

Letošnje mednarodno srečanje slovenistov na Filozofski fakulteti Karlove univerze v Pragi bo potekalo v četrtek, 7. junija 2007. Kolokvij bo posvečen Zofki Kveder, slovenski pisateljici, ki je živela v Sloveniji, Pragi in Zagrebu in je bila tesno povezana z vsemi tremi kulturami. Prispevki s kolokvija bodo izšli v zborniku. Prosimo za potrditev vaše udeležbe skupaj z nazivom prispevka najkasneje do **30. aprila 2007**. Mednarodnim udeležencem nudimo dve prenočišči z zajtrkom v univerzitetnem hotelu Filozofske fakultete Karlove univerze. Stroškov za potovanje ne povrnemo. Literarnovedne, literarnozgodovinske ali kulturološke teme prijavite **Alenki Jensterle Doležal** na e-naslov dolezalova.l@volny.cz, jezikoslovne teme pa **Jasni Jahič Honzak** na e-naslov jasnahonzak@seznam.cz. — **Matjaž Zaplotnik** <matjaz.zaplotnik@siol.net>, 27. jan. 2007

Knjigarna PD in Hiša poezije vabita na *Poetikonov* lirični večer v torek, 6. februarja 2007, ob 18. uri v prostorih Knjigarne PD na Igriški ulici 5. Večer bo posvečen pesniku Francetu Prešernu, poezijo bodo brali **Cvetka Bevc**, **Ivan Dobnik**, **Miriam Drev**, **Stanka Hrastelj**, **Zoran Pevec** in **Vladimira Rejc**. — **Vladka Tucovič** <vladka.tucovic@guest.arnes.si>, 29. jan. 2007

Občina Sveti Jurij ob Ščavnici, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru in Uredništvo *Časopisa za zgodovino* in narodopisje vabijo na tiskovno konferenco ob izidu dvojne številke *ČZN*-ja, v kateri so objavljene razprave s simpozija o življenju in delu Antona Korošca. Anton Korošec je bil pomemben soustvarjalec naše polpreteklosti, zato je razumevanje najpomembnejših slovenskih idejnih in narodnopolitičnih razmer tesno povezano z njegovim življenjem in delom. Razprave v *ČZN*-ju so zanimiva poživitev slovenskega zgodovinopisja, jezikoslovja in teologije, saj poskušajo odgovoriti na števila vprašanja, ki se odpirajo ob Koroščevi politični dejavnosti ter tako dodatno osvetljujejo njegovo vlogo in pomen med obema svetovnima vojnama. Razprave bo predstavil urednik tematske številke *ČZN*-ja **Marko Jesenšek**, sodelovali pa bodo tudi avtorji razprav, urednica *ČZN*-ja **Vlasta Stavbar** in župan občine Sveti Jurij ob Ščavnici **Anton Slana**. Tiskovna konferenca in predstavitev bo v torek, 6. februarja 2007, ob 11. uri v dvorani Matije Gubca v Svetem Juriju ob Ščavnici. — **Marko Jesenšek** <marko.jesensek@uni-mb.si>. 30. jan. 2007

Založba Sanje vabi 6. februarja 2007 ob 19.00 uri na predstavitev zgoščenke *Vibrato tišine, Hommage Srečku Kosovelu ob 80-letnici smrti* v prostorih Društva slovenskih pisateljev. — **Marjetka Golež Kaučič** <Marjetka.Golez-Kaucic@zrc-sazu.si>, 30. jan. 2007

Slovensko društvo za primerjalno književnost (<http://www.zrc-sazu.si/sdpk>) vljudno vabi na predavanje iz cikla avtopoetike: **Milan Dekleva**: *Zgodba kot svet in predstava*. Predavanje bo v dvorani Zemljepisnega muzeja, Gosposka ulica 16, v torek, 6. februarja 2007, ob 19. uri. Milan Dekleva (1946) je diplomiral iz primerjalne književnosti in literarne teorije na ljubljanski Filozofski fakulteti. Pesnik, pisatelj, dramatik, esejist, glasbenik, urednik, novinar ... je v preteklem desetletju soočil lirsko govornico *Paničnega človeka* (1990) in *Presežnega človeka* (1992) – če omenimo dva zgovorna naslova Deklevovih pesniških zbirk – z esejističnimi premišljevanji »konca metafizike«, s pripovedovanjem kratkih zgodb in romanopisjem. V treh Deklevovih romanih – *Oko v zraku* (1997), *Pimlico* (1998; slednji je v letošnjem letu izbran za maturitetno esejistično refleksijo) in *Zmagoslavje podgan* (2005) – se med temami ustvarjanja in bivanja, tujstva in človeškega soočanja z drugim(i) izostri tudi zaznavanje časa in spremeni koordinate tradicionalnega zgodovinopisja v literarnem ustvarjanju. Deklevovi romani soočijo bralca z osebami, ki se mu iz zgodovinske oddaljenosti zazdijo znane (slovenski umetniki, profesor književnosti), vendar to niso tradicionalni biografski romani, ki bi z gesto samozavestnega konkvistadorja poskušali obvladati preteklost, ravno tako pa tudi niso preprosto romani s ključem. Tako ustvarjalec kot njegovi literarni liki – tudi sami ustvarjalci – se združujejo v paradoksalno hkratnost biti videc in vedež, »razcepljeni« in »totalni človek« 20. stoletja. Za doslejšnji življenjski opus je Milan Dekleva leta 2006 prejel Prešernovo nagrado. Na predvečer pred »predajo lente« letošnjim nagrajencem Vas vabimo k zdravici

na Deklevovo prihodnje delo. — **Vanesa Matajč**, predsednica SDPK
<vanesa.matajč@guest.arnes.si>, 31. jan. 2007

Tradicionalno praznovanje slovenskega kulturnega praznika v odprti knjigarni Konzorcij bo letos potekalo v dveh sklopih:

– od 11h do 13h – *V TUJEM JEZIKU NAPISALA SEM ...* Z avtorji, ki pišejo v slovenščini, pa ta ni njihov prvi jezik, se bo pogovarjala **Majda Kne**. V gosteh bodo **Zuzanna Govednik Kraskova** s Slovaške, **Ludwig Hartinger** iz Avstrije in **Josip Osti** iz Bosne (velikokrat nagrajeni tako slovenski kot bosanski pesnik);

– od 13h do 17h – *NEVIHTA SLADKIH ROŽ: antologija slovenske poezije 20. stol.* Literarna kritičarka **Tanja Petrič** je k sodelovanju povabila predstavnike vseh generacij pesnikov iz antologije ter urednika knjige. Nastopili bodo: **Mitja Čander**, **Kajetan Kovič**, **Neža Maurer**, **Miroslav Košuta**, **Niko Grafenauer**, **Milan Jesih**, **Andrej Brvar**, **Alojz Ihan** in **Ifigenija Zagoričnik Simonovič**.

V zadnji uri bo igralec **Brane Grubar** bral pesmi **Gregorja Strniše** in nominiranca za nagrado Prešernovega sklada **Aleša Štegra** in **Primoža Čučnika**. Vhod s Tomšičeve ulice. — **Metka Zver** <Metka.Zver@mk-trgovina.si>, 2. feb. 2007

V torek, 6. februarja 2007, ob 18.00 Slovenski znanstveni inštitut na Dunaju (Seilerstätte 2) vabi na Prešernovo akademijo in družabni večer. Predstavili bodo razstavo Arhiva Univerze v Ljubljani o Francetu Prešernu v ljubljanskih latinskih in višjih šolah 1813–1821 *Gradove svetle zida si v oblake ...* — **Janez Stergar** <janez.stergar@guest.arnes.si>, 2. feb. 2007

Evropski simpozij o sv. Martinu: *Slovenija in dežele Srednje Evrope na Martinovi živiljenjski poti*, Grad Slovenska Bistrica, 11.–13. oktober 2007

Kulturno društvo Poslanstvo sv. Martina v sodelovanju s Teološko fakulteto, ZRC SAZU, Filozofsko fakulteto, Slovenskim etnografskim muzejem in Narodno galerijo pripravlja prvi evropski simpozij o sv. Martinu v Sloveniji, katerega glavni namen je z različnih področij osvetliti razvoj vzhodnoevropskih dežel skozi zgodovino, in sicer v povezavi z osebnostjo sv. Martina, ki je deloval v času izoblikovanja skupnega evropskega izročila. Martinov vpliv se skozi stoletja kaže v tem skupnem izročilu, ki nas povezuje še danes, tako v ljudskih običajih, češčenju, umetnosti, kot v premični in nepremični kulturni dediščini, ki je posebno na območju Srednje in Vzhodne Evrope še premalo raziskana. Pomembnejše teme letošnjega evropskega simpozija bodo: (1.) Martinova ikonografija v Vzhodni in Srednji Evropi. (2.) Odnos med kultom svetega Martina ter politično ekonomskim in kulturnozgodovinskim položajem dežel, v katerih so ga skozi stoletja častili. (3.) Martin, sodobnik cerkvenih očetov in zametki današnje Evrope. (4.) Martin in dežele, v katerih je deloval. (5.) Martin, svetnik in priprošnjik ljudstva, njegove podobe in vloge v ljudskem izročilu. (6.) Martin, viteštvo, duhovne in moralne

vrednote. (7.) Pomen Martina, simbola delitve, danes in jutri. (8.) Arheološka najdišča v neposredni bližini »martinovich« krajev. — Uradni jeziki simpozija: slovenščina, francoščina, angleščina. Vodstvo simpozija: Kulturno društvo Poslanstvo sv. Martina. Predsednik organizacijskega odbora: **Edvard Kovač**. Tajnici: **Damjana Pintarič** in **Brigita Marko**.

Način prijave: Zanimirani naj pošljejo povzetek prispevka (do 250 besed) na naslov simpozij@svetimartintourski.si. Zaključni rok za pošiljanje je **12. maj 2007**. Rezultati izbora bodo znani pred 30. junijem 2007. Besedilo predavanja, ki naj ne bo daljše od 30.000 znakov (s presledki), oddajte, prosimo, vsaj dva tedna pred začetkom simpozija. Potrudili se bomo, da bodo vsa izbrana besedila izšla v zborniku. Več informacij na <http://www.svetimartintourski.si/>. — **Jasmina** <jasmina@svetimartintourski.si>, 2. feb. 2007

V okviru festivala Fabula se bo 13. in 14. februarja 2007 slovenskim bralcem osebno predstavil češki pisatelj **Miloš Urban**, avtor romana *Sedem cerkva* (Ljubljana: Študentska založba, 2006). — **Tatjana Jamnik** <tatjana.jamnik@gmail.com>, 7. feb. 2007

V petek, 9. februarja 2007, ob 19.00 KD »Peter Markovič« iz Rožeka vabi na počastitev Prešerna, in sicer »Pri Primku/Thomashof« v Reki pri Rožeku. Mlada avtorica Rezka Kanzian bo brala iz svoje knjige *Cvet na gnojišču/Schattenblüten*.

V sredo, 14. februarja 2007, ob 11.00 bo v sejni sobi Inštituta za novejšo zgodovino v Ljubljani (Kongresni trg 1) predstavitev štirih novih knjig v inštitutski zbirki Razpoznavanja/Recognitiones. Za naš krog je posebej zanimivo delo **Bojana Godeše** *Slovensko nacionalno vprašanje med drugo svetovno vojno*.

V sredo, 14. februarja 2007, ob 19.00 bo v medijskem središču graške mestne hiše (Media Center im Grazer Rathaus, Hauptplatz 1/II.) predavanje raziskovalke ljubljanskega Inštituta za narodnostna vprašanja **Vere Klopčič** *Zgodovinski in sodobni položaj Romov v Sloveniji*. Predavanje sodi v vrsto predavanj v Mariboru in Gradcu pod skupnim naslovom *Poglejmo čez mejo(e)*.

V četrtek, 15. februarja 2007, ob 18.30 bo v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa (Cankarjeva 1/IV v Ljubljani, pasaža Name) v okviru *Večerov izza kongresa* predstavitev kulturno-turističnega vodnika **Rafka Dolharja** *Zahodni rob*; poleg avtorja bo knjigo predstavil še **Stanko Klinar**. — Zadnja štiri obvestila posredoval **Janez Stergar** <janez.stergar@guest.arnes.si>, 9. feb. 2007

V torek, 13. februarja 2007, ob 19. uri bo v Klubu Cankarjevega doma potekal literarno-diskusijski večer z naslovom *Pod črto: na temo urbane literature pri nas*. Na njem bodo sodelovali kritika **Petra Koršič** in **Urban Vovk** ter ustvarjalca **Andrej E. Skubic** in **Primož Čučnik**, povezoval pa bo **Gregor Podlogar**. — **Petra Koršič** <petrakorsic@yahoo.com>, 12. feb. 2007

Patentljiv

Pred nekaj meseci sem pri diplomskem seminarju pri prof. Adi Vidovič Muha obravnaval evropsko terminologijo oz. njeno prevajanje v slovenščino. Naletel sem tudi na angleški enobesedni termin *patentable*, ki je bil v slovenščino preveden stavčno, in sicer »ki ga je mogoče patentirati«. Ker se mi zdi ta prevod jezikovno neroden (predvsem je predolg), sem si izmislil besedo patentljiv. Tako kot je menica vnovčljiva in je storitev plačljiva, je neki izum patentljiv, torej ga je mogoče patentirati. Se vam zdi ta izraz primeren? Prosim za argumentirano strokovno mnenje.— **Rok Janežič** <rok.janezic@guest.arnes.si>, 11. jan. 2007

Patentljiv je toliko primeren kot kreditljiv (< kreditirati), kromljiv (< kromirati), naštudljiv (< naštudirati), konzumljiv (< konzumirati), gazljiv (< gazirati), kopljiv (< kopirati), referljiv (< referirati), mehanizljiv (< mehanizirati), sofisticljiv (< sofisticirati), zaplombljiv (< zaplombirati), modernizljiv (< modernizirati) itd. Kaj pa osnove slovenskega besedotvorja (**Anton Bajec**)? — **Silvo Torkar** <silvot@zrc-sazu.si>, 11. jan. 2007

Iz »osnov slovenskega besedotvorja (**Anton Bajec**)« bo kolega pri najboljši volji zaman iskal odgovor, zakaj se obrazilo *-ljiv* ne razvršča napodstavo iz glagolov s prevzeto pripono *-ira-*, zakaj ne bi mogel biti ob Bajčevih zgledih kot »nepočakljiv, jokljiv, izobrazljiv, kačljiv, navzemljiv, pajdašljiv, pametljiv, počakljiv, pohajkljiv, pomočljiv, postregljiv, sladljiv, pešljiv, piščljiv« idr. še patentljiv. Glede na napotek, ki ga je bil deležen kolega Janežič, raba res ni pomembna, poskus ustrezne sistemske ustvarjalnosti pa vsaj izbiren. — **Ada Vidovič Muha** <ada.vidovic-muha@guest.arnes.si>, 16. jan. 2007

Moram priznati, da sem na vprašanje o primernosti tvorjenke »patentljiv« reagiral spontano, ne da bi posebej iskal za to potrditve pri **Bajcu**. Na Bajca se mi je zdelo važno opozoriti, ker je njegova monografija *Besedotvorje slovenskega jezika I–IV* (1950–1959) še vedno gradivsko najboljše obravnava slovenskega besedotvorja. Bajec res nikjer izrecno ne pojasnjuje, da »se obrazilo *-ljiv* ne razvršča na podstavo iz glagolov s prevzeto pripono *-ira-*«, razberemo pa to lahko iz velikega števila navedenih primerov. Znano dejstvo je, da je obrazilo *-ljiv* v novejšem času izjemno produktivno, menim pa, da ni dobro nekritično sprejemati njegovo ekspanzijo. V sodobnih slovarskih zbirkah ali korpusih sicer najdemo tudi tvorjenke na *-ljiv*, kot programirljiv (celo programljiv) in trenirljiv, vendar to niso zgledi, ki bi jih kazalo posnemati, saj spadajo prejkone v žargon. Iz glagolov na *-irati* je bolje ohranjati (če te obstajajo) tvorjenke na *-abilen* (diskutirati – diskutabilen, programirati – programabilen) ali jih po smislu sloveniti v celoti. Morda se bo takšno stališče komu zdelo konservativno, toda jezikovni občutek se tvorjenkam, kot so patentljiv, kreditljiv ipd., upira. — **Silvo Torkar** <silvot@zrc-sazu.si>, 16. jan. 2007

Kvaliteten pouk v hribovski osemletki

Prosim za pomoč pri iskanju odgovorov na vprašanji:

- a) kje, kdaj in v kateri družbeni ureditvi je potekal spodaj opisani pouk?
- b) ali se iz navedenega opisa lahko naučimo česa za današnjo rabo?

Zapis na kosu orumenelega časopisnega papirja:

»Kot primer, kako je potekal pouk v vaški osnovni šoli, navajam razmere na šoli v nekem hribovskem zaselku. V tem zaselku so osnovno šolo zgradili že pod Avstrijo. V tem času je bila šola osemrazredna. Zaradi manjšega števila otrok so bili višji razredi skupni. Pouk je potekal dopoldne in popoldne. Učil je en sam učitelj, vendar so se učitelji vsako leto menjali. Dekletom je bila to prva zaposlitev po končanem učiteljskišču. Njihovo poučevanje je pogosto preverjal šolski nadzornik iz doline. Teh so se otroci še posebno bali in pred tablo so zmeraj poklicali le najbolj nadarjene. Metode vzdrževanja reda in avtoritete so pri učiteljicah neredko prekoračile pravo mero vzgojnih ukrepov. Odnos med šolarjem in učiteljem se je razvijal na ravni strahospoštovanja. Pela je palica. Če je kdo od učencev snov težko obvladal, se je pripetilo, da ga je učiteljica v navalu jeze pretepla ali z glavo udarjala ob tablo. Pouk je potekal ob nenehnem ponavljanju snovi, drilu, dokler snovi otroci niso obvladali na pamet. Učna snov je zajemala spoznavanje domovine, njenega zemljepisa, zgodovine, književnosti, gospodarskih in pravnih ved. Program je bil obsežen in kvaliteten, otroci so se veliko naučili. Vsi do tekoče govorili v knjižnem jeziku. Znali so na pamet življenjepis državnega suverena, peli narodno himno, domoljubne pesmi, deklamirali pesmi Prešerna, Gregorčiča in Aškercar. V šoli so mladini vcepljali idejo o veličini slovenskega naroda.«

Morebitna pojasnila mi pošljite na moj e-naslov. Prav lepa hvala in prisrčen pozdrav! — **Zoran Božič** <zoran.bozic@guest.arnes.si>, 8. jan. 2007

Jerta

Kateremu jeziku ali narečju pripada izraz jerta (nekateri ga izgovarjajo *j'rta*, s polglasnikom)? Izraz pomeni kamnit podboj pri vratih in oknih, kot berem v *Narečnem slovarju sv. Antona pri Kopru* **Dušana Jakomina**. — **Jolka Milič** <jolka.milic@siol.net>, 30. jan. 2007

Zagotovo izraz uporabljajo narečja malega Krasa in kraškega roba, saj sem ga od malega večkrat slišala od none iz Materije, od stare mame in mame, ki sta iz Ocizle pri Klancu, pa tudi od tete v Črnotičah. Vse tri vasi ga izgovarjajo s polglasnikom. — **Katja Benevol Gabrijelčič** <katja@gabrijelcic.org>, 30. jan. 2007

Razlago za besedo jerta »kamnit podboj« najdete v *Etimološkem slovarju slovenskega jezika* **F. Bezlaja**, **M. Furlan** in **M. Snoja** pod geslom *irt*. — **Helena Jazbec** <Jazbec@zrc-sazu.si>, 30. jan. 2007

Dragi Miran, zahvalim se vsem za dragocene podatke, ki so mi pomagali, da pridem do odgovora, pri kom smo si sposodili jerte – pri naših zahodnih sosedih – (na Primorskem jih izgovarjamo vedno s polglasnim *e*-jem, kot je rečeno v večini prijaznih razlag, v *Etimološkem slovarju* so v štirih variantah: *irt*, *irta*, *jerta* in *jirta*, v *Besedišču slovenskega jezika* pa s cirkumfleksnim poudarkom. — **Jolka Milič** <jolka.milic@siol.net>, 31. jan. 2007

Za krvavi dan osvete

Za krvavi dan osvete / zbiramo junaške čete.

Bi mi lahko pomagali najti povezavo med temi verzi in datumom 20. marec 1921 in 21. marec 1921 za Primorsko? — **Slava Jošt Kuzman** <Knjiznica.SS-Askerceva@guest.arnes.si>, 26. jan. 2007

»ЯЗ ТИ ЛЮБИТИ«

Dragi Miran, našel sem nekaj zelo smešnega – stran, na kateri najdeš stavek *Amo te* v vseh jezikih sveta:

http://www.metromir.ru/voc/love.php?litter=%D1&mode=by_litter. Oglej si tam navedeno slovensko obliko »jaz ti ljubiti«. Takemu jeziku (»du her kommen«, »ich dir sagen« ...) pri nas pravijo *Gastarbeiterdeutsch*. Nisem vedel, da to obstaja tudi v slovenskem jezikovnem prostoru. ☺ — **Heinz Pfandl** iz ta nemškega Gradca <heinrich.pfandl@uni-graz.at>, 28. jan. 2007

Sicer ne poznam vseh naštetih jezikov, ampak imajo na tej strani hude probleme ne samo s slovenščino (še dobro, da je niso zamenjali s slovaščino, kar se ves čas dogaja), ampak tudi z drugimi jeziki. Lep pozdrav iz Krakova, — **Mariya Sotnikova** <marija.sotnikova@siol.net>, 29. jan. 2007

Trubar v šoli ...

Pozdravljeni, zanima me, ali veste, katero šolsko leto bo uradna 500-letnica Trubarjevega rojstva. Ali bo to šolsko leto 2007/2008 ali 2008/2009. Sem prof. slovenskega jezika in rabim podatek zaradi načrtovanja dnevov dejavnosti in projektov v naslednjem šolske letu. — **Petra Galič** <petra.galic@guest.arnes.si>, 11. jan. 2007

... in na kovancu za en €

Tole (<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/trubarnaevru.jpg>) je bilo 17. januarja 2007 objavljeno v *Südwest-Presse Neu-Ulm*. — **Matjaž Rebolj** <matjaz.rebolj@ff.uni-lj.si>, 18. jan. 2007

Prevod besedila v slovenščino:

V samostanu Urach stoji njegov kip. Njegova domovina ga slavi na kovancu za en evro. Primož Trubar velja za slovenskega Lutra v deželi, ki je sicer večinsko katoliška. (Hans Dieter Frauer)

Tübingen. Primož Trubar (1508–1586) slovenski reformator krasi slovenski evro kovanec. Ta je že od leta 2004 v Evropski uniji in je prvega januarja uvedla evro. Pri tem je počastila dvomilijonska država moža, ki mu dolguje kulturno identiteto. Trubar, Slovenski Luter, je v württemberškem izgnanstvu osnoval s svojimi prevodi biblije, pesmimi in traktati moderni slovenski in hrvaški knjižni jezik. V Ljubljani rojeni sin revnega mlinarja je imel burno življenje. Bil je tudi katoliški duhovnik in stolni kanonik rojstnega mesta. Leta 1542 je začel preučevati dela Martina Lutra in Zwinglija o protestantizmu in bil kot krivoverec preganjan in moral je zbežati. Kasneje se je vrnil v domovino, ki pa jo je moral leta 1564 spet zapustiti. Zatekel se je v Lauffen ob Neckarju in kasneje v Derendingen, ki je danes del Tübingena. V izgnanstvu je napisal *Katekizem*, ki je prva knjiga v slovenskem jeziku. Natisnjena je bila leta 1550 v Tübingnu. Kasneje so temu sledili še prevodi biblije v slovenščino in hrvaščino, pesmi, traktati, *Cerkvena ordnunga* in postila. Od leta 1557 je bil župnik v Derendingnu, tu je tudi umrl. V derendingški Gallusovi cerkvi je ohranjen nagrobni napis. Na kovancu je njegov portret s citatom iz *Katekizma* »Stati inu obstati«. V Württembergu nanj spominja po njem imenovana občinska hiša in v samostanu Urach njegov kip. — *Iz nemščine prevedel Matjaž Rebolj* <matjaz.rebolj@ff.uni-lj.si>, 24. jan. 2007

Parodija Prešernovega *Krsta* ali herezija »tragične slovenske zgodovine«?

V torek, 6. februarja 2007, bo ob 19h v Antiki v Celju predstavitev novega *Krsta pri Savici*, ki je izšel pri založbi Sanje. Gre za ponatis Prešernove pesnitve z novo spremno besedo spodaj podpisanega in dodatkom v obliki prozne parodije na *Krst*, torej nov *Krst* v prozi za sodobne čase (izpod peresa spodaj podpisanega). Nova izdaja *Krsta pri Savici* želi predvsem približati Prešerna mlajšim generacijam in vsem ostalim, tudi tistim, ki ga ne berejo, ali pa mislijo, da ga berejo. In da ga celo razumejo! Predstavili bomo tudi odlomek iz travestije nekaj songov iz *Krsta*. Za kulturni prepil bo poskrbel Trio LAL: Andreja Verbuč, Alenka Brezovšek in

Matej Krajnc. Več info: <http://www.matejkrajnc.com/> in <http://www.sanje.si/knjigarna/krst-pri-savici.html>. Odlomek iz knjige:

Valjhun, sin Kajtimara, je skrušeno obsedel za veliko mizo.

»Predolgo že bijem boj za krščansko vero,« je zatarnal. »Z Avreljem Droh se več mi v bran ne stavi, porka madona! Kako naj potem sploh še uživam!«

Kajtimar je stopil k omari in potegnil iz nje veliko mušketo.

Valjhun ga je znaveličano pogledal.

»Muškete še niso izumili, oče!« — Matej Krajnc <matej_krajnc@email.si>, 31. jan. 2007

Nasvet avtorju novega *Krsta pri Savici*. Ne samo mušketa, ki ni bila v Črtomirovih časih še izumljena, kot pišete, tudi *porka madona* ni takrat še krožila niti pri naših sosedih, kaj še že pricapljala v naše kraje. Svetujem kakšno bolj duhovito domisljico, recimo zamenjavo z nemškim izrazom ali kakšno domačo – pristno slovensko – psovko! Kaj bi kar naprej, noč in dan le uvažali jezikovne elemente in jih bolj ali manj nerodno vgrajevali v slovenski govor! In se potem za nameček še jezili, glej *Primorski dnevnik*, smrtno užaljeni, na tržaške politike, ki nam niso kdove kako naklonjeni, ker trdijo in oznanjajo, da ni slovenščina jezik, marveč čisto navadno narečje ... — *Jolka Milič* <jolka.milic@siol.net>, 1. feb. 2007

Spoštovana **Jolka Milič**, zdaj, ko prebiram Vaše pismo, sem še toliko bolj vesel, da sem napisal ravno tako, kot sem. In Vašega odziva tudi, zdaj se mi dozdeva, da niti ne boste edini, kar me neskončno veseli – bolje nestrinjanje kot otopelost, ki je našemu narodu sicer v naravi. Samo da knjiga ne bo šla neopazno mimo! Če je že en droben malenkosten odlomek iz mojega *Krsta* sicer že ponarodelo slovensko parodije zgodovinska korektnost naj ne bi kaj dosti brigala; kaj šele bo, ko bodo/boste odkrili, da je v mojem *Krstu* še en boj več in da je hote spremenjen tok dogodkov in značaj junakov! Kako neki si je drznil!!!) uspel zaintrigirati tolikanj, da ste napisali ta odgovor, se že res prav veselim, kaj bo, ko bo zunaj cela knjiga. Vaše zadržke sicer razumem, vendar se z njimi seveda ne morem strinjati. To boste verjetno razumeli. Mislim, da že tale moj droben odlomek nakazuje, da slovenščina ni nikakršno nemarno narečje, pa tudi suhoparna *toporišičivščina* ali visoka *književščina* ne, ampak predvsem živ, fleksibilen, nadvse odprt in prilagodljiv, lep jezik. To bomo morali Slovenci spoznati, če ga bomo sploh hoteli obdržati. Naš jezik se bo namreč ohranil v svoji živi in prilagodljivi obliki, ki diha in je pravzaprav tista »visoka«, ne pa v konfekcijsko popeglanih sferah – te na koncu vedno povozi zgodovina. To je vedel tudi Prešeren; ustvaril je visokega, da bi lahko v njem prišli do izraza vsi odtenki. — *Matej Krajnc* <matejkrajnc@siol.net>, 1. feb. 2007

Kljub temu, da nisem slovenist, se zanimam za slovensko zgodovino, slovenščino in etnologijo. V zvezi s tem Vam pošiljam repliko na sporočilo, ki ga je poslal avtor parodije *Krsta pri Savici* **Matej Kranjc**. Ogorčen in razočaran sem, da si

Slovenec sploh dovoli kaj takega, kot je absurдна parodija na tematiko, ki je tako pomembna za slovensko zgodovino in prostor. Karantanci so izgubili samostojnost skupaj s pogansko vero in tu ni ničesar, čemur bi se dalo posmehovati. Poleg tega so bili krščanski poboji nad poganskim kmečkim prebivalstvom več kot le nedolžni in tudi dovolj jasno prikazani v obliki verzov v Uvodu *Krsta pri Savici* («kri po Kranji Korotani, prelita napolnila bi jezero»). Ne vem, kako se lahko s šaljivim pristopom približa kruta zgodovinska dejstva mladini, ki jo slovenska zgodovina že tako ne zanima. V srednjih šolah bi morali dijaki oziroma srednješolci že kritično razmišljati o lastnih koreninah in povezovati zgodovino s slovenščino; mediji (in posledično Matej Krajnc) pa jih že v mladih letih pitajo s takšnimi neumnosti, katerih vsebina se lahko primerja le še z »rapanjem« *Zdravljice* (da, tudi to je bilo že izvedeno).

In še naslednje: če si že zada za nalogo približanje slovenske poezije mladim in se nadeja, da bodo ti vsaj razumeli, kar berejo, potem naj vsaj pravilno interpretira celotno delo. Valjhun se pritožuje, da že predolgo bije boj za krščanstvo – tega je torej naveličan. V nadaljevanju omeni, da se mu Avrelius in Drohus ne postavita več v bran (ker sta bila po zgodovinskih dejstvih poražena, kar je vedel tudi Prešeren). Zakaj le Valjhun to obžaluje, če je naposled porazil največja branitelja poganstva in mu preostane le še Črtomir. Svoj zastavljeni cilj je končno izpolnil, vendar to obžaluje in ne more uživati? To je v protislovju z njegovo prvo trditvijo, da je naveličan bojevanja. Poleg tega je popolnoma nesmiselno postaviti v isti prostor Valjhuna in Kajtimara, saj je slednji že mrtev. Ali pa se morda v tej parodiji Valjuh in Črtomir borita kot najstnika? To bi šele bil polom. In še zadnje: zakaj preklinja Valjhun Marijo, če se bori za krščanstvo in pusti, da njegovi vojaki umirajo zanj? — *Matej Fugina* <matej.fugina@siol.net>, 1. feb. 2007

Spoštovani gospod **Fugina**, seveda, slovenska zgodovina je sveta, Prešeren tudi, vse skupaj je nedotakljivo in takšni heretiki kot jaz (in založba Sanje, ki si je drznila to izdat) seveda ne sodijo v sveti slovenski prostor k blaženim, trpečim slovenskim materam, zapitim očetom in čolničū pod Triglavom. Prav. Zdaj me še toliko bolj veseli, da je ta nov *Krst* ugledal luč sveta. Vas bo jezil in žalostil, mene veselil, mlade pa, upam, prepričal, da je vredno brat tudi izvirnik. In seveda, kdo je še kje videl PARODIJO, ki bi potvarjala! Parodija mora vendar vse le verno prepisovat, bognedaj, da bi kdaj pičila! Kajne da? Parodije vendar nikoli ne parodirajo! Sploh ne svetinj. Če pa mislite, da sem se lotil *Krsta* z željo, da bi fižil in se posmehoval slovenstvu, je to vaša pravica. Angleži ji rečejo *holier than thou*. Vendar prosim pustite drugim njihovo. Čeprav je po vaše bolna in izkrivljena. In čeprav vaša »kritika« lepo prikazuje stanje slovenskega duha v tem hipu. Bi me moralo skrbet, ampak saj sem vse to popisal v *Krstu*. — *Matej Krajnc* <matejkrajnc@siol.net>, 1. feb. 2007

Z zanimanjem sledim precej burnim odzivom, ki jih je že pred izidom izzvala parodija na *Krst pri Savici* izpod tipkovnice **Mateja Krajnc**a. Ker sem najbrž

(razen avtorja) edina med razpravljavci, ki je ne le v celoti prebrala novi *Krst*, ampak pozna tudi knjigo, v katero je vključen – bila sem namreč odgovorna za jezikovni pregled (da, besedilo je bilo jezikovno pregledano in da, vsa odstopanja od šolske jezikovne norme so zavestna in namerna, prav tako kot vsi anahronizmi) – bi želela razpravi dodati še svoj piskrček: poanta novega *Krsta* seveda ni delanje norca iz Prešerna (kot boste lahko sami videli, ko boste prebrali avtorjevo spremno besedo k Prešernovemu *Krstu*; pa tudi če bi šlo za to: saj vendar ni nikogaršnja državljanska dolžnost, da mu je Prešeren všeč – ali pač? V razmislek ...). Ne, gre za delanje norca iz tega, kar smo iz Prešerna naredili po Prešernu. Konec koncev je bil Prešeren izrazito nekonformističen duh, ki je v svojem času šel stebrom družbe strašno v nos (oni pa njemu) in ki bi najbrž bolj pritrtil parodiji na svoja besedila kot pa češčenju lastne okostenele podobe, tako prikladne za samopovečevanje slovenstva, ki se raje udobno zazira v (po lastni meri prirejeno) preteklost, kot da bi se dejavno in ustvarjalno lotilo prihodnosti. Da ne bo nesporazuma: Prešerna tudi sama zelo, zelo cenim. Toda da bi ga res prav ugledali in ovrednotili, se je treba najprej znebiti prešernovskega mita. In za konec naj vas spomnim še na tisti odlični distih, s katerim je Prešeren pospremil svoje pesniške sršene: Naj zmisli ... Ja, Prešeren je imel dosti smisla za humor in mogoče je problem današnjih odzivov tudi to, da Poezija nismo dovolj natančno prebrali. P.S.: Parodiranja Prešerna seveda ni iznašel Matej Krajnc. Najbrž smo vsi prebrali vsaj tisto gazelo, ki pravi, da »še verjeti noče draga krčmarica, de sim žejin«, pa se zato Slovenija še ni podrla ... — **Katja Zakrajšek** <katja.zakrajsek@kiss.si>, 1. feb. 2007

Spoštovana **Katja Zakrajšek**, očitno nihče (niti Vi niti spoštovani in cenjeni **Matej Krajnc**) ni doumel bistva moje kritike. To, da se je našel posameznik, ki mu šaljiv pristop do tragične slovenske zgodovine nikakor ni všeč, je le pika na i. Še zdaleč pa to ni bistvo mojega sporočila, ki je bil poslal tako gospodu Krajncu, pa nanj nisem dobil ustreznega odgovora na zastavljeno vprašanje, kot tudi na portal slovenistike, kjer so bili njegovi odgovori prav tako popolnoma neumestni. Torej se tokrat še k Vam izrecno obračam. Se morda Vam ne zdi paradoksalno, da je Valjhun naveličan bojevanja, a hkrati razočaran, da je porazil Droha in Avrelija (op.: »Avrelij in Droh se več mi v bran ne stavi, porka madona. Kako naj potem še uživam?«). Iz slednjih besed bi lahko bralec sklepal, da je Valjhun užival v bojevanju z zadnjimi branilci poganstva, vendar je to popolnoma v protislovju s prvo tezo: da je naveličan boja. Vse skupaj je popolnoma nesmiselno in napačno interpretirano in kaže nesposobnost pisca, ne pa nestrpnost kritika zaradi osebnih travm (tako je po vseh vaših napadih na mojo malenkost namreč izpadlo). Kako lahko tako delo pomaga k razumevanju mladine? Z vsem spoštovanjem, toda to kaže tudi nesposobnost prebrati tako kratek in enostaven tekst, v katerem je vse lepo obrazloženo – glede na to, da ste tako Vi, kot tudi kolega Matej Krajnc površno prebrala kritiko in se oba vsem vprašanjem spretno izmuznila ter začela hvaliti parodijo in jo opravičevati. Zato se še enkrat in še jasnejše oziram k Vam s temi vprašanji: najprej že omenjeno in poudarjeno o protislovnosti Valjhunovih

besed, nato pa še z naslednjim: zakaj Valjhun preklinja devico Marijo, če se bori za krščanstvo in ga sveto priznava? Ter seveda: kako sta lahko Valjhun in Kajtimar v istem prostoru? Se morda Valjhun bori kot najstnik? Za Vaš (pravi) odgovor se Vam že vnaprej zahvaljujem in Vas lepo pozdravljam! — *Matej Fugina* <matej.fugina@siol.net>, 2. feb. 2007

Vsa ta polemika o *Krstu* se je zvito zasukala v precej netaktno smer. Torej, v čem je glavni problem. **Krajnc** je na *Slovlitu* sam sebi (in založbi Sanje) delal reklamo. Kar sicer ni najbolj moralno početje, vendar to niti ni tako hud problem [...] Tudi kdo drug je že vabil na kake svoje zadeve in malce izbral *Slovlit* za lastno promocijo. Če ima vse to vsaj malo veze s slovensko literaturo (ali jezikom), čemur je forum namenjen, potem po mojem mnenju to ni tako hud greh. Vendar pa bi morali biti samopromotorji vsaj toliko pošteni do sebe in drugih, da bi malce pomirili strasti in ne bi *Slovlita* prekomerno izrabljali, tako kot recimo zdaj, ko beremo izpod peresa **Katje Zakrajšek** sledeče: »kot boste lahko sami videli, ko boste prebrali avtorjevo spremno besedo,« kar zveni že kot pravi marketing. Jasno, da je bil avtor sam izzvan, vendar šele potem, ko je objavil reklamo, zato menim, da bi moral obrzdati konje in požreti kritiko, že zato, da ne bi izpadel kot nek biziren samopromotor. To je vprašanje taktnosti. Lep pozdrav iz Vilnusa, — *Klemen Pisk* <klemen.pisk@siol.net>, 2. feb. 2007

S velikim zanimanjem pratim debatu o Presernu, a povodom najnovije parodije *Krsta pri Savici*. Nema sumnje da ovo pesniško delo, u kojem je **Rupel** jednom prilikom video izraz »slovenskog kulturnog sindroma«, i dalje pokrece i uzbuđuje duhove. S tim u vezi, a kao neko ko na Beogradskom univerzitetu drži predavanja iz slovenske knjizevnosti i zanima se za novije odjeke njegovog dela, imam i jedno pitanje za bolje obavestene pratiocce ove debate. Zanima me, dakle, da li je u vreme punog sticanja drzavnosti, pocetkom devedesetih, a u kontekstu tada aktuelnih desavanja, u slovenskom tisku bilo osvrtva i komentara, narocito povodom *Krsta* kao jedne visoko sofisticirane patriotske pesme. Svaki konkretan podatak ili obavestjenje predstavljali bi za mene dragocenu pomoc u istrazivanju zivog nasledja romantizma u nasem vremenu. Srdacan pozdrav, — *Tihomir Brajović*, Filološka fakulteta v Beogradu <tbrajo@EUnet.yu>, 2. feb. 2007

Predrage slovenistke in sploh vse Slovenke! Vse čestitke kolegici Mateji Kranjčevi, ki je postorila nekaj tako neverjetnega, kot je parodija na slovensko *Sveto pismo* (pardon, *Krst pri Savici*). Brez Prešernovega Uvoda, epskega bjanja o slovenski bitki na Kosovem polju, bi nas danes gotovo ne bilo več (marsikatera slovenistka dobro ve, da so se v usodnih dneh med 27. marcem in 6. aprilom 1941 slovenske dijakinje v Ljubljani same od sebe na pamet učile Uvod iz *Krsta*, verjetno zato, ker ni bilo na razpolago enako prepričljivega in vznesenega besedila o kakšni slovenski zmagi!). Gospodična Fugina se ne zaveda, da bo ravno Kranjčeva s svojo parodijo več prispevala k ohranjanju in ponovnem oživljanju Prešernovega megateksta kot vse me osnovnošolske in srednješolske šolnice

skupaj (beri razprave kolegice Juvanove o parodiji). Kolegica Kranjčeva s tem svojim bogokletnim aktom posredno ponovno aktualizira tudi druga Prešernova besedila, za kar ji gre vsa zahvala, saj ni samo osmofebruarska resnica, »de le petica da ime sloveče, de človek toliko velja, kar plača!«.

P. S.: Cenjene bralke opozarjam, da se zapisane slovnične oblike lahko uporabijo tudi za moški spol! — **Zoran Božič** <zoran.bozic@guest.arnes.si>, 2. feb. 2007

Površno spremljam tak in drugačen odziv na meni neznano delo **Mateja Kranjca** in ob tem pomislim na najbrž podobno parafrazo *Krsta*, ki jo je pred dobrimi desetimi leti ponudil **Johann Galjot (Janez Suhadole)** v svoji igri z naslovom *Naša prva evolucija*. Kogar zanima primerjava, se lahko s podrobnostmi seznanijo na <http://www.mdloka.si/slo/main.asp?id=409FE17E>. — **Peter Hawlina** <peter@hawlina.com>, 2. feb. 2007

Ker sem se vsaj posredno ukvarjala s parodijo, naj pošljem še tržaško varianto. Pred tem pa še kratek uvod, ki je nujen za boljše razumevanje:

Leta 1937, v obdobju najhujšega fašističnega zatiranja, ko je v središču Trsta podtalno delovala le skupinica 30–40 Slovencev (imenovanih Štampiharji), so pisali parodije na najbolj poznane in priljubljene slovenske pesnike: Prešerna, Gregorčiča, Župančiča. V parodiji je Prešernov *Krst pri Savici* ponazarjal takratno stanje, zato je slap Savice postal gostilna pri Senici (kjer so se v zarotniškem vzdušju lahko pogovarjali v slovenščini) in krst je postal zdrš oz. drsk.

Drsk pri Senici: Z vodo-vinska pes-sem

Prečudna vojna se je vnela, / Orožje čudno zdaj blešči – / Štampiharjem se napovela / Do zadnje kaplje, a brez krvi.

Štampiharje v trdem času / Vodi Cici, fantič mlad, / Ki že svetovno je na glasu, / Da se naliva ga prav rad.

Pri vinu rujnem se bojuje / Štampihar mlad in star junak; / Se litrov par na mizo vsuje ... / Na mah izpraznjen je vsak.

Stoji najmlajši med junaki / In tam, kjer je najhujši boj, / Izkazal se je med prvaki ... / Izpraznil litrov je nebroj.

Junaške oči on kljubujoče / V sovražnika upira še; / S kozarcem divje še ropoče, / Ko tekmeči po tleh leže.

A glej, ko on pogled obrne, / V obraz se nekaj zareži. – / Kozarc pred njimj spet tekmeč zvrne / In liter drugi naroči.

Zaman k Baku Cici moli, / V glavi se mu že vrti; / Se majejo mu mize, stoli, – / A tekmeč tam se še reži.

Še enkrat si kozarc nalije, / Brez upa zmage gre v boj, / A sonce slave mu ne sije; / Brenči mu v glavi, da je joj!

Iz sobe tiho v noč odide, / Da zrak ga čisti okrepi; / Da zopet v bitko trezen pride / In končno zmago pridobi.

Drsk

A glej, še ni čez prag prestopil, / Ko se mu v glavi zavrti, / Ko da sam vrag bi se ga lotil – / In drsk! – na mah na tleh leži.

Že kelnerca pri njem kot vila / Pojavi se in ga bodri, / A čudna k tlom ga vleče sila: / Vstati njemu ni močf.

In čudno kelnerca pogleda; / Mu pravi tiho in ljubó, / Čemu na tleh tako poseda, / Ko da sedé bi prosil njo.

Saj ona vedno ga še ljubi, / A štamprle ji več ne gre ... / Zato pa njej naj zdaj obljubi, / Da pustil štamprle bo vse.

V hudih dvomih fant se guga / In tiho-vinjen-govori: / »Pa vera meni bodi druga, / V raj naj tvoj me preseli!«

S sočutjem kelnerca mu zala / Pomaga vstati na nogé, / A moč ji bila je premala, – / Zato iskati gre vodé.

Z lučjo v eni, v drugi vodo: / Razprostrla je roké / In izpraznila posodo / Mladmu fantu na lase.

In fant hvaležen se je dvignil / Svež in zbujen kakor cvet; / V pozdrav ljubeče ji namignil ... / In videla se nista več.

Štampiharsko literaturo (tipkopise) hrani NŠK v Trstu. (Glej tudi Bogomila Kravos: *Slovensko gledališko delovanje v 30. letih v Trstu*, magistrsko delo, Univerza v Ljubljani, 1990; Parodije Gregorčičevih pesmi (30. leta v Trstu), *Zbornik o Simonu Gregorčiču*, Univerza v Novi Gorici (v tisku).) — **Bogomila Kravos** <bkravos@spin.it>, 2. feb. 2007

Spoštovani g. **Fugina** in tisti, ki vam parodija ne gre v račun (ali pa samopromocija, kar me še posebej zabava), toplo svetujem, da preberete kako strokovno teorijo o parodiji in satiri. V knjigi **Marka Juvana Domači Parnas v narekovajih** se boste med drugim poučili o anahronizmih, zamenjavi značajev, »potvarjanju« zgodovine, medbesedilnosti in podobnem, obstajajo pa tudi še druga, obširnejša dela. Ne bi pa škodilo, če bi se lotili tudi ogleda angleške serije Monty Python Flying Circus, knjig Douglasa Adamsa, Davea Berryja in podobnega čtiva. Potem boste morda razumeli, zakaj Valjhun in Kajtimar nastopata skupaj in podobne zadeve, ki vam ne grejo v račun. O Prešernu se, hvala Bogu, spet govori! Morda se ga bo tudi spet bralo.

Kolega **Brajović** je zastavil zanimivo vprašanje, ki je vredno razmisleka – ob osamosvojitvi in vsa ta leta smo imeli, kot se spomnim, večinoma polna usta *Zdravljice* (ki smo si jo drznili tudi repati) – Prešeren je napisal mnogo boljše pesmi od *Zdravljice*, je pa res, da redkokatero tako idejno izpostavljeno; vsaj zase ne bi mogel reči, da bi v *Krstu* našel kakšno poudarjeno državotvorno noto, zdi se mi, da gre predvsem za zanimivo in umetniško delo o delu slove(a)nske zgodovine s tragično ljubezensko zgodbo v ospredju, pri Prešernu samem pa predvsem za realno spoznanje o mentaliteti lastnega naroda (od tod po moje sledi tudi Črtova pokrstitev, ne iz poklekanja pred duhovščino). Državotvorna plat *Krsta* je verjetno predvsem stvar interpretacije. Mimogrede, dejstvo je, kot vemo, da Slovenci do zdaj (morda bo uspelo **Bogdanu Novaku** z njegovim novim epom o kralju Matjažu) še nismo dobili nekega pravega »velikega teksta« (v smislu povzemanja celotne slovenske zgodovine na umetniški ravni, kaj šele državotvorni) – poskušal je Prešeren, pa Menart, pa še marsikdo; zdi se mi, da je bil Prešeren s svojim tekstom (in pesmimi nasploh) pri politiki (in velikokrat tudi pri narodu) vedno nekako izrabljen za pridobivanje simpatij (in trkanje po prsih), ne da bi bila zadaj kakšna resna ontološka podstat. Ampak slast dobre poezije je ravno v tem, da se jo da razumeti in razlagati na različne načine, v različnih časih seveda tudi v različnih kontekstih. UVOD seveda polni srca z borbenim duhom – prav tako kot so to svojčas počele kakšne Borove ali Kajuhove pesmi – vendar se mi zdi, da gre predvsem za VTIS borbenosti, ki ga povzročajo opisi, ne vem, ali je to mogoče prenesti na raven državotvornosti, še posebej glede na celotno vsebino pesnitve. Ampak tole je samo razmišljanje na hitro – upam, da bo kdo imel kak tehtnejši odgovor za kolega. In zelo sem bil vesel tržaške parodije, ki jo je posredovala **Bogomila Kravos!** — *Matej Krajnc* <matej_krajnc@email.si>, 3. feb. 2007

Dilema o Prešernovi *Zdravljici* (nadaljevanje)

[*Odgovor na vprašanje iz prejšnje številke Kronike, kjer je Katarina Rozman ugotavljala, da se pojavljata dve različici Zdravljice, in se spraševala, katera od njiju je ustreznejša.*]

Kadar avtorji napišejo več variant istega dela, moramo pri ponatiskovanju med njimi izbirati. Urednik **Janko Kos** se je v Prešernovem *Zbranem delu* odločil za princip zadnje roke in izbral tisto varianto *Zdravljice*, ki jo je Prešeren zadnjo pripravil za tisk v *Krajnski čbelici* in *Novicah* leta 1848 (*Prijatli! Odrodile / so trte*) in je v javnosti manj znana kot tista, ki jo je Prešeren pripravil za objavo v *Poezijah* dve leti prej (1846), vendar jo je iz cenzurnih ozirov nazadnje izpustil (*Spet terte so rodile, / perjatli!*; <http://vedez.dzs.si/dslike/887/zdravljica.jpg>).

»Pravilni« sta obe, saj se pesnik nobeni ni odrekel, njun soobstoj pa lahko uporabimo v šoli za opozorilo na ustvarjalne in pravopisne dileme. Vprašljiva pa ostaja Kosova uvrstitev popravljenih variante *Zdravljice* v knjigo *Poezij v Zbranih*

delih slovenskih pesnikov in pisateljev. Če jo je že hotel ponatisniti tam, potem bi pričakovali, da jo bo v prvotni obliki. Jaz bi se na njegovem mestu odločil za objavo spremenjene *Zdravljice* zunaj *Poezij*, nesojeno prvotno varianto, pripravljeno za *Poezije*, pa bi navedel v opombah.

Ker je bila za slovensko himno (<http://www.uvi.gov.si/slo/slovenija/drzavni-simboli/himna/>) določena 7. kitica pesmi v prvotnem zapisu (*Žive naj vsi narodi [...] da koder sonce hodi*) in ne v spremenjeni varianti (*Žive naj vsi narodi [...] ko koder sonce hodi*), bi morda za šolsko in vsakdanjo, zlasti pa za praznično rabo veljalo poseči po navajeni prvotni varianti pesmi. — **Miran Hladnik**, 9. jan. 2007

Leto 1844, ko so se rodili Josip Jurčič, Simon Gregorc in Stanislav Skrabec, ko je Ilija Garasanin napisal Nacertanije in France Preseren *Zdravljico*, je nedvomno vredno spomina. Ravno v tem smislu je Preseren *Zdravljico* tudi oblikoval tako, da pesem ze s številom 8 in razporedom 4 + 4 kitic beleži leto svojega nastanka. Leta 1846 je pesnik z zrtvovanjem kvečjemu 1 poskusil obiti cenzuro, dokler se ni vrnil k vsem 8 kiticam v prvi pravi objavi leta 1848 v *Kranjski Cbelici V*. Se bolj kakor leto nastanka je namrec za *Zdravljico* vazno to, da se v razporedu njenih 4 + 4 kitic skriva ogrodje crke Z kot Zastave v Zastavici (= Uganki), obsegajoce znameniti arhetip v obliki posevnega zaporedja bele barve svecenikov, srčne barve vojscakov in modre barve poljedelcev, ki ga je sele sto let pozneje odkril francoski ucenjajk Geoges Dumezil s svojo knjigo *Tridelna ideologija Indoevropcev*. Iz tega sledi, da je edina prava varianta *Zdravljice* tista, ki je izšla prvic cela v *Kranjski cbelici V*. — **Vlado Nartnik** <vlado@zrc-sazu.si>, 9. jan. 2007

Knjižne novosti

Martina OŽBOT: *Prevajalske strategije in vprašanje koherence ob slovenskih prevodih Machiavellijevega Vladarja*. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije (Slavistična knjižnica, 10), 2006.

Študija se ob slovenskih prevodih *Vladarja* Niccolòja Machiavellija in nekaterih avtorjevih preostalih zgodovinskopolitičnih spisih ukvarja z vprašanji besedilne koherence in prevajalskimi strategijami. Prek prevodne analize Machiavellijevega *Vladarja* avtorica dokazuje, da sta njegova slovenska prevajalca A. Prepeluh in N. Košir bralcem želela posredovati Machiavellija v dveh različnih, čeprav glede na sporočilo izvirnika enako upravičenih podobah. — **Matjaž Zaplotnik**

Rastko MOČNIK: *Julija Primic v slovenski književni vedi*. Ljubljana: Sophia (zbirka Beseda, 5), 2006.

Julija Primic (1816–1864), ljubljanska meščanska hči, je prišla v slovenski kulturni in zgodovinski spomin kot Prešernova muza in neuslišana ljubezen, neposredno vpisana v magistrale Sonetnega venca. Postala pa je predmet in tema slovenske

književne vede, saj tako rekoč ni pomembnejšega književnega teoretika, ki se ne bi ukvarjal tudi z Julijinim mestom v Prešernovem pesništvu, ob ljubezenski poeziji zlasti z njenim vplivom na znameniti *Krst pri Savici*. J. Stritar, A. Mahnič, I. Prijatelj, A. Žigon, F. Kidrič, A. Slodnjak, J. Vidmar, B. Zihlerl, J. Kos, B. Paternu, M. Kmecl in drugi so v različnih kontekstih in z različnimi poudarki gradili in interpretirali mit Julije kot enega treh romantičnih mitov pri Prešernu – druga dva sta mit naroda in poezije, njihove razlage pa so v pričujoči knjigi postale predmet analize Rastka Močnika, sicer rednega profesorja sociologije kulture na ljubljanski FF, ki je v javnosti znan zlasti po izvornih prispevkih na področjih ideologije, politike, nacije, teorije diskurzov in ne nazadnje psihoanalize, manj znano je, da je diplomiral tudi iz svetovne književnosti in literarne teorije, da ima doktorat iz lingvistike (literarne semiotike) in da je s tega področja objavil knjigo *Mesčevo zlato: Prešeren v označevalcu* in še nekaj del. — Čeprav na prvi pogled dokaj presenetljivo zanimanje tega uglednega političnega sociologa za Julijo in Prešerna se popolnoma vklaplja v njegov siceršnji interes za vprašanja ideologije, nacije, identitete in nenazadnje mitografije. Močnik sledi Prešernovi revoluciji v jeziku, orfični moči njegove poezije in njenemu narodotvornemu vplivu, s tem da znova postavlja vprašanje: »Kako je mogoče, da je Prešernova poezija, ki ni mogla prepričati ene Slovenke, prepričala cel narod?«, ob tem pa odpre še drugo plat zadeve, namreč ali je »Ana Jelovšek resnica odnosa do Julije?« Močnik nazorno pokaže, kako so prešernoslovci brali njegove verze z različnih zornih kotov: estetskega, moraličnega, političnega in drugih, z različnih svetovnonazorskih pozicij, temu primerno pa nam ponujali, skladno z vsakokratnim duhom časa, liberalnega, ljudskega, razsvetljenskega, moralno zavržnega itd. Prešerna. — **Založba Sophia**

Ivan DOROVSKÝ in Petr MAINUŠ (ur.): *Oton Berkopec a česko-slovinské kulturní styky: Sborník příspěvků k 100.výročí narození*. (Společnost přátel jižních Slovanů.) Brno–Boskovice: František Šalé – Albert, 2006.

V zbornik so poleg obeh urednikov razprave prispevali še Jaroslav Pánek, Milada K. Nedvěďová, Jiří Vacek, Libor Doležán, Kateřina Fialová, Nikola Vykydalová, Lenka Prchalová in Mateja Medvešek Rjavec. Ob Berkopcu se posvečajo še Matiji Murku, Františku Benhartu, Viktorju Kudělki, prevodom in akademski izmenjavi. — **Miran Hladnik**

Objave v periodiki

V peti številki 51. letnika *Jezika in slovstva*, ki obsega 110 strani, je objavljenih pet razprav, tri ocene in tri poročila. Na spletni strani <http://www.jezikinslovstvo.com/> si zaenkrat lahko ogledate povzetke razprav, kazalo ter prvo razpravo.

Tokratni razpravljalni del revije je posvečen drami, pripovedni prozi, leksikografiji, sociolingvistiki ter korpusnemu jezikoslovju. **Maja Savorgnani** obravnava štiri drame Dušana Jovanovića. Skozi prizmo drame absurda največ pozornosti nameni dramskim osebam, dramskemu dejanju, jeziku v dramah, ter družbenokritičnim in komičnim dramskim elementom. Dobljena spoznanja jo pripeljejo do novih ugotovitev v zvezi z Jovanovićevo dramsko ustvarjalnostjo. **Jožica Čeh** si pri preučevanju Potrčeve predvojne pripovedne proze zastavlja vprašanje, v kolikšni meri je ta »zraščena z vzhodnoštajersko pokrajino«. Literarne osebe in motive v Potrčevih delih zato interpretira na podlagi natančne analize uporabljenih jezikovnih sredstev, ki jo poleg številnih zgledov bogati tudi izpis vseh primer, ki jih je pisatelj uporabil pri svojem predvojnem pisanju. V leksikografsko obarvanem prispevku **Iztok Kosem** pod drobnogled postavi definicijski jezik v *Slovarju slovenskega knjižnega jezika*. Preuči in opredeli ga z vidika različnih tipov sodobnih leksikografskih definicij, ki v ospredje postavljajo uporabnika in se osredotočajo predvsem na preprostost in učinkovitost pri pojasnjevanju pomena določene besede. Definicije v *SSKJ* primerja z leksikografskimi načeli za dobro definicijo, ki so uveljavljena zlasti v angleški leksikografiji. Opozori tudi na pomen korpusov pri gradnji slovarskih definicij. V sociolingvistično obarvanem prispevku **Urška Perenič** na podlagi lastnih izkušenj predstavi položaj in delo jezikovnega asistenta za slovenščino v uradno dvojezičnem, sicer pa večjezičnem okolju na avstrijskem Koroškem. Po formalno-pravni predstavitvi sistemizacije delovnega mesta se osredotoči predvsem na naloge in funkcije jezikovnega asistenta, učno situacijo ter na položaj oz. vlogo slovenščine v jezikovno raznoliki učni situaciji. Prispevek **Mojce Stritar** je pregledna predstavitev obstoječih korpusov usvajanja tujega jezika, na podlagi katere so nakazana izhodišča in smernice za načrtovano gradnjo korpusa usvajanja slovenščine kot tujega jezika. Navedba elektronskih virov za posamezne korpusse je lahko osnova za interaktivno branje prispevka.

Tudi začetek t. i. ocenjevalno-poročevalskega dela revije je dramsko obarvan: **Helga Glušič** namreč predstavi in oceni knjigo *Slovenska dramatika v drugi polovici 20. stoletja* **Silvije Borovnik**. **Vladka Tucovič** ovrednoti zbornik predavanj 42. seminarja *slovenskega jezika, literature in kulture*, **Andreja Žele** pa oceni in predstavi knjigo *Jezik i prostor* **Predraga Piperja**. V poročilu *ESSLLI 2006* **Urška Jarnovič** predstavi potek in spoznanja 18. poletne šole logike, jezika in informacij, ki jo je organizirala Univerza v Malagi. **Vladka Tucovič** poroča o dogajanju na slavističnem kongresu v Zagrebu, **Nataša Špolad Manfreda** pa poroča o rezultatih raziskave o odnosu do pouka slovenskega jezika in književnosti pri učencih in učiteljih v osnovnih šolah s slovenskim učnim jezikom. Tokrat je reviji dodana še rubrika V spomin, v kateri se **Rudi Rizman**, **Marko Stabej** in **Erika Kržišnik** spominjajo profesorice dr. **Brede Pogorelec**. Številko zaključuje rubrika V branje vam priporočamo.

Vse spremembe naročniških podatkov, prijave novih naročnikov (pa tudi odjave obstoječih) sprejema tehnična urednica revije na svoj e-naslov.— *Urška Jarnovič*, nova tehnična urednica *Jezika in slovstva* <jurska@volja.net>

Prva številka serije *Rozprawy Naukowe Wydziału Humanistyczno-Społecznego Akademii Techniczno-Humanistycznej* z naslovom *Świat Słowian*, ki jo je uredil **Emil Tokarz** (Bielsko-Biała, 2006), je posvečena **Dragiju Stefaniji**, organizatorju slovenske in poljske makedonistike, ob 45-letnici njegove znanstveno-pedagoške dejavnosti. V njej mdr. objavljajo **Vladimir Osolnik**, **Agnieszka Bėdkowska Kopczyk**, **Vida** in **Marko Jesenšek**, **Vesna Mikolič**, **Borislav Pavlovski**, **Namita Subiotto** in **Emil Tokarz**, prinaša pa tudi obsežno slavljenčevu bibliografijo. — *Miran Hladnik*

Dialogi 10/2006: [...] Komparativistka **Gaja Kos** analizira sto naključno izbranih izvernih in v slovenščino prevedenih slikanic, ki so izšle v Sloveniji med leti 1990 in 2005. Njena analiza pokaže, da trende oziroma težnje slovenskih ustvarjalcev, prevajalcev in urednikov v zvezi s slikaniško produkcijo zadnjega desetletja in pol določajo naslednji tematski sklopi: strahopetnost, drugačnost, osamljenost, prijateljstvo, ljubezen, smrt, problemi najmlajših, tema učenja in branja, prazniki, krščanski običaji in nauk, preobrazbe, potovanja, preizkušnje in popotne dogodivščine. Po letu 2000 se poudarek izrecno pomakne od želje po »zgolj« uganjanju, zabavanju in kratkočasenju k (praviloma neprisiljenemu) vzgajanju oziroma predvsem soočanju z aktualnimi problemi. Iz dejstva, da so predvsem v zadnjem času tovrstne slikanice množično zastopane, avtorica sklepa tudi na njihovo komercialno uspešnost. Vendar pa se zdi, da domača slikaniška produkcija sploh v lomljenju tabujev, pa tudi v obravnavi tem, s katerimi bi implicitno, vendar spretno vzgajala in osveščala, za tujo zaostaja. [...] V literarnem delu so objavljeni prevodi izbranih pesmi dveh uveljavljenih črnskih pesnic iz ZDA: **Nikki Giovanni** in **Rite Dove**. Sledi nova kratka zgodba **Milana Vincetiča** z naslovom **Poligraf Hudsona Loweja** ter pesmi **Ane Pepelnik** in **Tineta Mlinariča**. V Kulturni diagnozi **Marko Golja** ocenjuje roman *Republika Jutranje rose* slovenskega pisatelja **Vladimirja P. Štefanca**. Esej z naslovom *Terra rossa* je napisal **Kristijan Muck**. — *Založba Aristej* <info@aristej.si>

Dialogi 11–12/2006: Zadnji *Dialogi* v letu 2006 niso mogli mimo trenutno najbolj vroče teme v Sloveniji, ki jo mnogi ocenjujejo kot enega najhujših primerov napada na romsko skupnost v zadnjih desetih letih v Evropi. Slovenska vlada se je namreč pod pritiskom neke vaške skupnosti v pokrajini Dolenjska odločila preseliti romsko družino, ki je domnevno lokalne vaščane ogrožala s kriminalom oziroma je ogrožala izvir pitne vode, v begunski center v Postojni. V uvodniku urednica za kulturologijo **Ksenija Šabec** piše, da dolenjski primer lahko postane slovenski precedens v odzivu ljudi na nerešene probleme v njihovem neposrednem okolju. Ne gre namreč zanemariti možnosti za reakcijo snežne kepe, ki bi ljudi spodbudila

k jemanju pravice v svoje roke, kadar državne in občinske institucije odpovejo na lokalni ravni. Toda odziv države na ta isti dogodek je skoraj šolski primer postopka, ki vodi k etnicizaciji države. S tem pojmom sociološke znanosti označujejo delovanja in procese, zavoljo katerih imajo možnost dostopa do oblasti samo člani etnične večine. V Sloveniji je na preselitev romske družine z njihovega doma ostro odreažiral varuh človekovih pravic **Matjaž Hanžek**. Slovenska javnost se je razdelila: en blok je podprl varuha v imenu varovanja človekovih in ustavnih pravic, v takšnem ravnanju videl nestrpnost in ksenofobijo, drugi se je skliceval na nujnost in pravilnost takšnega ravnanja. Varuh se je znašel na prangerju, zato mu je urednik **Boris Vezjak** v rubriki *Družbena diagnoza* postavil nekaj vprašanj, da pojasni še kakšno dilemo več. — Sledita dve razpravi, ki sta posvečeni kitajski književnosti. **Maja Lavrač**, docentka na katedri za sinologijo Filozofske fakultete v Ljubljani, piše o motivu samote v **Li Baijevi** poeziji. Li Bai (701–762) je bil eden največjih mojstrov klasične kitajske vezane besede in je tudi eden najbolj znanih kitajskih pesnikov v tujini. Sinologinja **Mojca Pretnar** pa predstavlja enega najpomembnejših modernih kitajskih pesnikov **Wen Yiduoja** in njegovo poezijo, ki jo je utemeljil na svoji teoriji treh lepot. Obdobje okoli dvajsetih let 20. stoletja je v kitajski poeziji prelomnica, saj se je poezija šele tedaj začela osvobajati tradicionalnih spon. Obe razpravi vsebujeta tudi nekaj primerov pesmi, ki sta jih avtorici prevedli iz kitajščine. Literarni del *Dialogov* je tokrat povsem v znamenju poezije, saj je urednik **Robert Titan Felix** pripravil izbor iz sodobne črnogorske poezije. V njegovih prevodih so objavljene pesmi mladih črnogorskih pesnikov: **Borisa Jovanovića Kastela**, **Stanke Radenović Slavković**, **Danila P. Lomparja**, **Novice Vujovića** in **Đorđa Ščepovića**. Črnogorski sklop zaokroža še rubrika esej, v kateri je objavljen odlomek iz eseja Ozvezdje Mediteran **Borisa Jovanovića Kastela**, ki ga je tudi prevedel **Robert Titan Felix**. V Kulturni diagnozi je ocenjena pesniška zbirka *Darilo Milana Šelja*, uprizoritev nove drame **Iva Svetine Ojdip v Korintu v SNG Drami v Ljubljani. — *Založba Aristej* <info@aristej.si>**

Tik pred novim letom je izšla nova številka *FNM* – filozofske revije za učitelje filozofije, dijake in študente. Nemara vas zanima, kako se filozofi lotimo literarnih del? V rubriki Filozofija in literatura **Andrej Adam** analizira nekatere filozofske probleme iz letošnjega maturitetnega dela Neznosna lahkost bivanja, ki ga Kundera začne z Nietzschejevo mislijo o večnem vračanju. Filozofi se veselimo izborov DKP MS za slovenščino, ki so tako (ne)posredno filozofski kakor letošnji. Gre za nezavedno zaveznitvo humanistov, ki ga prof. Andrej Adam z ruške gimnazije goji tudi zavestno: na vsakoletnem aprilskem državnem tekmovanju iz pisanja filozofskega eseja se en naslov navezuje tudi na maturitetno delo. Vse se je začelo z *Alamutom* ... Revijo lahko naročite na simona.gregoric@ric.si. — **Alenka Hladnik** <alenka.hladnik@guest.arnes.si>, 13. jan. 2007

Splet

<http://www.fidaplus.net/> – Na tem naslovu vam je prosto dostopen 621-milijonski besedilni korpus *FidaPLUS*. Za dostop je potrebna (brezplačna) registracija. Vsem, ki si želite korpus temeljiteje uporabljati, pred uporabo priporočam ogled priročnika za delo s korpusom (http://www.fidaplus.net/Files/Kaj_poceti_s_korpusom_FidaPLUS_knjizica.pdf). Tako boste lahko bolje izkoristili najrazličnejše možnosti, ki jih korpus ponuja. Priporočamo se tudi za morebitne odzive, pripombe itd. Pošljite jih na e-naslov info@fidaplus.net. Korpus *FidaPLUS* – zanesljivejši pomočnik od jezikovnega občutka! V imenu graditeljske ekipe F+ — **Marko Stabej** <marko.stabej@ff.uni-lj.si>

<http://www.ff.uni-lj.si/publikacije/ucbeniki/mh/galeri70/index.html> – Zelena zima v fotografskem očesu.

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/videm/> – Fotoreportaža o obisku ljubljanske slovenistike in slavistike na univerzi v Vidmu 18. januarja 2007.

<http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri71/index.html> – Iz fotoalbuma: obisk univerze v Vidmu, na Pokljuki in pod Višem.

<http://www.digitalhumanities.org/companion/> – *A Companion to Digital Humanities*, prosto dostopna e-knjiga o uporabi računalnikov v humanistiki (uredniki Susan Schreibman, Ray Siemens, and John Unsworth), 2004, nova izdaja v pripravi za 2007.

<http://www.hti.umich.edu/d/dculture/> – *The best of Technology Writing 2006* (zanimivi članki o digitalni kulturi, tudi o usodi knjige).

http://www.acm.org/ubiquity/views/v8i03_fabio.html – *Publish and perish* – članek iz revije *Ubiquity* o tem, kako trenutni model recenziranja znanstvenih objav ubija raziskovanje in o alternativah, ki jih prinaša znanstvena komunikacija na internetu.

http://www.edge.org/3rd_culture/lanier06/lanier06_index.html – Jaron Lanier, Digital Maoism: The Hazards of the New Online Collectivism.

http://www.edge.org/discourse/digital_maoism.html – Polemika na o »nevarnosti« interneta za demokracijo in zahodno civilizacijo v reviji *Edge*.

<http://www.educause.edu/apps/er/erm07/erm0714.asp> – Lynn Scott Cochrane, If the Academic Library Ceased to Exist, Would We Have to Invent It? [Članek o potrebnosti univerzitetnih knjižnic, *EDUCAUSE Review*, vol. 42, no. 1 (January/February 2007): 6–7.]

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/zeleznice.html> – Neslavistična in celo komaj kaj humanistična tema: dinozaver Slovenske železnice.

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/zakonodrustvih.html> – Hladnikova izjava o ksenofobnosti slovenske zakonodaje, ki udari najprej po slovenskih zamejcih.

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/mh/wikivizobr.html> – Predelano Hladnikovo predavanje na konferenci o poslovni rabi interneta (Ljubljana, Hotel Union, 31. januarja 2007) o Wikipediji v izobraževanju in o tem, kako Wikipedija spreminja kulturno paradigmo.

http://sl.wikipedia.org/wiki/Seznam_slovenskih_literarnih_zgodovinarjev – Seznam slovenskih literarnih zgodovinarjev na Wikipediji, seveda primeren za dopolnjevanje (to storite kar sami!).

http://www.ijs.si/lit/jkovacic_balade.html-l2 – Jani Kovačič, *Balade s ceste*, 1–2 (2002), sveže pospletena pesniška knjiga v zbirki slovenskega leposlovja na <http://www.ijs.si/lit/leposl.html-l2>.

<http://www.seelrc.org:8080/grammar/mainframe.jsp?nLanguageID=8> – Ljubi jezikoslovci, tule je slovenska gramatika v angleščini (*A Short Reference Grammar of Standard Slovene*), ki jo je napisal Marc L. Greenberg. — **Miran Hladnik**

http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/slovenistika/mednarodno2.asp?o_id=85 – Razpis za štipendije Socrates/Erasmus prek Oddelka za slovenistiko FF UL. — **Matjaž Zaplotnik**

[http://www.kultura.gov.si/index.php?id=2134&tx_t3javnirazpis_pi1\[show_single\]=791](http://www.kultura.gov.si/index.php?id=2134&tx_t3javnirazpis_pi1[show_single]=791) – Javni razpis za (so)financiranje projektov, ki so namenjeni predstavljanju, uveljavljanju in razvoju slovenskega jezika v letu 2007 (JPR16-UPRS-2007).

http://www.mvzt.gov.si/si/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=782 – Javni razpis za sofinanciranje programa promocije znanosti v letu 2007.

http://www.mvzt.gov.si/si/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=783 – Javni razpis za sofinanciranje mednarodnih raziskovalnih projektov v okviru iniciative ERA-STARS Regions.

http://www.mss.gov.si/si/okroznice_razpisi_in_javna_narocila/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=786 – Javni razpis za sofinanciranje programov promocije vzgoje in izobraževanja.

<http://www.uszs.gov.si/fileadmin/uszs.gov.si/pageuploads/besedilo-JR07-podrocje-A.doc> – Javni razpis za finančno podporo avtohtoni slovenski narodni skupnosti v zamejstvu v letu 2007.

<http://www.mzz.gov.si/index.php?id=29> – Javni natečaj MZZ za diplomske in magistrske naloge ter doktorske disertacije.

[http://www.kultura.gov.si/index.php?id=2134&tx_t3javnirazpis_pi1\[show_single\]=792](http://www.kultura.gov.si/index.php?id=2134&tx_t3javnirazpis_pi1[show_single]=792) – Javni razpis za izbor kulturnih projektov za delovanje mreže multimedijjskih centrov.

<http://www.ad-futura.si/> – Krediti za študij v tujini za leto 2007.

<http://www.arrs.gov.si/sl/obvestila/07/obv-recenzenti-120107.asp> – ARRS je objavila obvestilo o zbiranju predlogov za člane občasnih strokovnih teles in recenzente za ocenjevalne postopke. — Zgornje povezave posredovala **Milena Mileva Blažič**

<http://www.mladina.si/dnevnik/93991/> – Razpis za *Mladinin oder* na festivalu Lent in Mednarodni apel za podporo neodvisnim kulturnim delavcem.

Na spletni strani <http://www.jezikinslovstvo.com/> so že dostopni izvlečki ter ena od razprav 5. številke lanskega letnika *Jezika in slovstva* (*JiS* 51/5). Spletni arhiv številk v elektronski obliki pa smo obogatili s celotno vsebino 2. številke leta 2006 (*JiS* 51/2). Prijetno klikanje vam želi uredništvo revije *JiS*. — **Matjaž Zaplotnik**

<http://www.intratext.com/ml/Issue364.htm> – V zbirki *IntraText* so v predalčku za slovensko književnost <http://www.intratext.com/8/SLV/> trije novi avtorji: S. Grum – *Tri črtice* (<http://www.intratext.com/Y/SLV0074.htm>), A. Kraigher – *Peter Drozeg* (<http://www.intratext.com/Y/SLV0072.htm>), I. Zorec – *Izgnani menihi* (<http://www.intratext.com/Y/SLV0073.htm>). — **IntraText Digital Library** <IXTnews@intratext.com>

<http://www.tau.ac.il/~zshavit/poel/index.html> – Kanonska knjiga *Poetics of children's Literature* izraelske semiotičarke Zohar Shavit iz leta 1986 je zdaj prosto dostopna na spletu. Iskreno jo priporočam strokovnjakom in ljubiteljem mladinske književnosti. — **Milena Mileva Blažič** <milena.blazic@guest.arnes.si>

<http://www.leksikon-yu-mitologije.net/> – Leksikon jugoslovanske mitologije na internetu (v knjigi je izšel pred dvema letoma). — **Aleš Bjelčević** <aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si>

<http://dp.rastko.net/> – Projekt *Gutenberg* (<http://www.gutenberg.org/> in <http://promo.net/pg/>) se ukvarja z digitalizacijo starih tekstov, ki so jim že potekle avtorske pravice. Knjige v digitalni obliki tako postanejo javno dobro in jih je mogoče poljubno uporabljati, po njih iskati in jih seveda brati. Do sedaj so v *txt* obliko spravili že več deset tisoč knjig. Večina dela temelji na prostovoljcih, ki prebirajo skenirane dokumente in odpravljajo drobne napake. Distributed Proofreaders združuje prostovoljce z vsega sveta, ki obdelujejo predvsem angleške tekste. Evropska spletna stran *Rastko* pa je namenjena prav urejanju neangleških tekstov v sistemu Unicode in podpira vse vzhodno-evropske, azijske in celo antične pisave in drugo. Če želite sodelovati, pokukajte na <http://dp.rastko.net/>. Potreben je samo računalnik in dostop do interneta in nekaj dobre volje in seveda veselje do filoloških vsebin. Slovenskega teksta ni trenutno še nobenega, ampak z več prostovoljci se bo tudi kaj našlo. — **Matjaž Zaplotnik**

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilasds.html>.

S članstvom v Slavističnem društvu Slovenije pridobite zlasti **pravico do informiranosti** ter možnost **popularizacije dosežkov stroke, povezovanja znanosti s prakso** in **stika z ostalim članstvom**. Med članske ugodnosti sodita poleg vsakomesečne *Kronike*, znižanih naročnin na *Jezik in slovstvo* (16,50 € nam. 20,50 € oz. 3954 SIT namesto 4913 SIT*) in na *Slavistično revijo* (15,50 € nam. 20 € oz. 3714 SIT nam. 4793 SIT*) še popust na knjige Založbe ZRC SAZU (<http://zalozba.zrc-sazu.si/>) ter občutni popust pri kotizacijah za udeležbo na slavističnem kongresu in seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje (<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/ct.html>).

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum:

Podpis:

Člani Slavističnega društva Slovenije z istimi ugodnostmi postanejo tudi vsi tisti, ki se včlanijo v svoje pokrajinsko slavistično društvo in članarino poravnajo na njegov račun.

Obvestilo članom pokrajinskih društev: do vključno 1. marca 2007 imate še čas, da poravnate članarino za leto 2007 na račun svojega pokrajinskega društva. Če tega ne boste storili, boste v marcu skupaj z naslednjo številko *Kronike* prejeli položnico za plačilo članarine.

Članarino za leto **2007** (16 € oz. 3834 SIT*) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Zaradi hitreje identifikacije naj bo na nakazilu vaše polno ime in kraj bivanja.

Dodatna pojasnila daje računovodkinja Helena Kenda, Ljubljanska cesta 3, 4240 Radovljica (helena.kenda@siol.net, tel. 04 532 0180, 04 532 0182 in mobilnik 040 692 829). Novinci pošljite prijavnico na naslov Slavistično društvo Slovenije, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, lahko pa po elektronski poti na milena.blazic@guest.arnes.si ali preko obrazca na <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/prijavnica.html>.

Vabimo vse, ki bi želeli sproti zastopnik prejemanju obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da se prek spletne strani <http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit> vključite v elektronsko diskusijsko skupino *SlovLit* oz. sporočite svoje e-naslove na miran.hladnik@guest.arnes.si. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu <http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/>.

* Vsi zneski so preračunani po centralnem paritetnem tečaju 1 € = 239,640 SIT in veljajo za leto 2007.

